

Talouden ja toiminnan
Osavuosisiraportti
1.1.-30.6.2024

Sisällys

1.	Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi	2
1.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	2
1.2	Hyvinvointialueen talousarvion toteutuminen ja riskit	2
1.3	Henkilöstö	4
1.4	Investoinnit	4
1.5	Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste.....	5
2.	Järjestämisen tuki.....	6
2.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	6
2.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	9
2.3	Tulevan kehityksen arviointi	10
3.	Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut.....	11
3.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	11
3.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	13
3.3	Tulevan kehityksen arviointi	14
4.	Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	15
4.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	15
4.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	20
4.3	Tulevan kehityksen arviointi	22
5	Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut	23
5.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	23
5.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	24
5.3	Toimialueen kehityksen arviointi	30
6	Sosiaali- ja perhepalvelut	31
6.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen	31
6.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	35
6.3	Tulevan kehityksen arviointi	37
7	Ikäihmisten palvelut	38
7.1	Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.....	38
7.2	Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit	39
7.3	Tulevan kehityksen arviointi	40

1. Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi

1.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Kainuun hyvinvointialueiden strategiset tavoitteet ovat kiteytetyn strategian mukaisesti rohkea uudistaja, tehokas toteuttaja ja ihmiseltä ihmiselle. Taloudelliset tavoitteet kuluvana vuonna tähtäävät talousarvion alijäämätason alittamiseen 2 M eurolla. Järjestämissuunnitelman toimenpiteet ovat edenneet, mutta toimeenpanoon on mennyt ennakoitua enemmän aikaa. Tämä tarkoittaa sitä, että uudistamisen nopeutta on lisättävä seuraavissa muutosajoissa. Aluehallitus antoi kesäkuussa toimialueille talousarvioraamin, jonka tavoitteena on tulojen ja menojen tasapaino vuonna 2025.

Talouden strategisen tavoitteen suhteen ollaan ensimmäisellä vuosipuoliskolla ennakoitua hitaammassa vauhdissa, joten tähän vuoteen kohdistuvia tasapainotustoimia on myös tarpeen nopeuttaa. On syytä ottaa huomioon, että monet toimenpiteet edellyttävät toteutuakseen hyvää valmistautumista ja esimerkiksi hyvin toteutettua yhteistoimintamenettelyä.

1.2 Hyvinvointialueen talousarvion toteutuminen ja riskit

Talousarvion toteutumisen suurimpana riskinä on se, että ministeriön ja valvontaviranomaisten normi-, resurssi- ja informaatio-ohjaus ei käytännössä luo nopeita edellytyksiä sujuvammalle tai virtaviivaisemmalle toiminnalle käytännössä. Vuoden 2024 kehysriihen päätökset heijastuvat normien väljentymisenä vasta isolla viiveellä. Julkisen talouden heikko tilanne on lisännyt painetta hyvinvointialueita kohtaan entisestään. Organisaation sisäisinä suurimpina riskeinä ovat toimintakulttuurin muutoksen hitaus, työvoiman saatavuuteen liittyvät kysymykset sekä rakenteiden muuttamisen toteuttamiseen liittyvät hitaustekijät - kuten rakennusten uudistamiseen liittyvät tekijät.

Palvelujen hankinnassa riskinä on kapea markkinapohja, vähäinen tarjonta ja tarjonnan keskittymisen riski, jota voidaan hallita ainoastaan oman tuotannon ja ostopalvelujen tasapainoa säätelemällä. Työvoiman saamisen hankaluudet vaikeuttavat oman tuotannon kasvattamisen mahdollisuuksia. Työvoiman vuokraus on Kainuun olosuhteissa merkittävä tekijä, jossa tarvittaisiin kipeästi kansallista sääntelyä. Toimialueiden tasolla riskit ovat erilaisia riippuen palvelun sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Riskien hallinnassa keskeistä on poliittinen päätöksentekokyky, jota on Kainuussa edelleen kyettävä ylläpitämään.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023,%	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk.,%
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
MYYNITUOTOT	18 127	16 554	-770	15 784	5 607	30,9	5 541	35,1
MAKSUTUOTOT	27 297	31 616		31 616	12 786	46,8	13 374	42,3
TUET JA AVUSTUKSET	10 798	8 778	-39	8 739	3 938	36,5	4 346	49,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 572	3 480	600	4 080	1 680	47,0	2 062	50,5
TOIMINTATUOTOT	59 793	60 428	-209	60 220	24 011	40,2	25 323	42,1
HENKILÖSTÖKULUT	-217 576	-231 014	1 923	-229 091	-106 759	49,1	-105 573	46,1
PALVELUJEN OSTOT	-153 871	-152 366	-2 394	-154 761	-75 672	49,2	-79 518	51,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-30 677	-31 663	51	-31 612	-15 998	52,2	-14 347	45,4
AVUSTUKSET	-8 135	-9 369		-9 369	-3 727	45,8	-4 499	48,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-20 563	-23 354	326	-23 028	-10 251	49,8	-10 554	45,8
TOIMINTAKULUT	-430 821	-447 765	-95	-447 860	-212 407	49,3	-214 490	47,9
TOIMINTAKATE	-371 028	-387 337	-304	-387 640	-188 396	50,8	-189 167	48,8
VALTIONOSUUDET	366 013	374 345		374 345	221 298	60,5	187 160	50,0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 454	-834		-834	-1 121	77,1	642	-76,9
VUOSIKATE	-6 468	-13 825	-304	-14 129	31 782	-491,4	-1 365	9,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 788	-13 086		-13 086	-6 426	50,2	-6 322	48,3
TILIKAUDEN TULOS	-19 255	-26 912	-304	-27 215	25 356	-131,7	-7 687	28,2

Taulukko 1. Kainuun hyvinvointialueen käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023,%	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk.,%
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
MUUT TOIMINTATUOTOT	1						1	0,0
TOIMINTATUOTOT	1						1	0,0
HENKILÖSTÖKULUT	-820	-614	7	-607	-319	38,9	-255	42,1
PALVELUJEN OSTOT	-368	-275		-275	-136	36,9	-252	91,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-13	-4		-4	-6	48,5	-6	176,4
AVUSTUKSET	-299	-327		-327	-211	70,4	-205	62,6
MUUT TOIMINTAKULUT	-167	-136		-136	-97	58,4	-113	83,3
TOIMINTAKULUT	-1 667	-1 356	7	-1 349	-769	46,1	-832	61,7
TOIMINTAKATE	-1 667	-1 356	7	-1 349	-769	46,1	-831	61,6
VALTIONOSUUDET	29 560				17 936	60,7		
VUOSIKATE	27 893	-1 356	7	-1 349	17 167	61,5	-831	61,6
TILIKAUDEN TULOS	27 893	-1 356	7	-1 349	17 167	61,5	-831	61,6

Taulukko 2. Kainuun hyvinvointialue, hallinnon käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

Hallinnon osalta ennakoidaan noin 0,6 milj. euron talousarvion ylitystä.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023,%	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk.,%
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
MYYNTITUOTOT	0			13	0,0	12	0,0
MAKSUTUOTOT	0			582	0,0	689	0,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0			2	0,0		
TOIMINTATUOTOT	0			597	0,0	700	0,0
HENKILÖSTÖKULUT	-53	0	0	-36	68,4	-30	0,0
PALVELUJEN OSTOT	-15 290	-10 839	-10 839	-7 665	50,1	-7 673	70,8
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10	-2 132	-2 132	-174	1 716,7	-180	8,4
AVUSTUKSET	-4			-184	4 261,4	-229	0,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-640			-321	50,2	-111	0,0
TOIMINTAKULUT	-15 997	-12 970	-12 970	-8 380	52,4	-8 222	63,4
TOIMINTAKATE	-15 997	-12 970	-12 970	-7 783	48,7	-7 522	58,0
VALTIONOSUUEDET	14 760	0	0	8 859	60,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-0			-0	38,8	-1	0,0
VUOSIKATE	-1 238	-12 970	-12 970	1 076	-86,9	-7 523	58,0
TILIKAUDEN TULOS	-1 238	-12 970	-12 970	1 076	-86,9	-7 523	58,0

Taulukko 3. Ulkoistettu Puolangan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

1.3 Henkilöstö

Hyvinvointialueen henkilöstön HTV2 toteuma 3332. Toteuman ero tavoitteeseen -29. Vuoden 2023 vastaavaan aikaan eroa -58.

HENKILÖTYÖVUODET (HTV2)

HTV2 saadaan, kun henkilötövuodesta (bruttopan) vähennetään kaikki poissaolot ts. varsinen tehty työaika eli nettotyöpanos.

	Toteuma 2023 tammi- joulukuu	HTV2 tavoite vuodelle 2024 (HVA aluehallitus 29.1.-24.238)	Toteuma 2024 tammikuu	Toteuma 2024 helmikuu	Toteuma 2024 maaliskuu	Toteuma 2024 huhtikuu	Toteuma 2024 toukokuu	Toteuma 2024 kesäkuu	Ero kesäkuu tot- 24 /Tav -24	Ero kesäkuu tot -24/Tot-23
Hyvinvointialueen hallinto	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Järjestämisen tuki	81	70	76	78	79	81	84	87	17	6
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	370	302	349	325	320	318	318	320	18	-50
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	1 373	1 408	1 357	1 354	1 355	1 360	1 362	1 374	-34	1
Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut	367	374	364	365	368	370	370	375	1	8
Sosiaali- ja perhepalvelut	427	439	424	427	423	425	423	429	-10	-2
Ikäihmisten palvelut	821	817	799	790	787	785	788	796	-22	-26
Hyvinvointialue yhteensä	3439	3411	3370	3340	3332	3338	3347	3381	-29	-58

Taulukko 4. Kainuun hyvinvointialueen henkilöstö toimialueittain

1.4 Investoinnit

Investointien toteuma tammi-kesäkuun 2024 aikana oli 1 472 t€ euroa, mikä on 25,6 % koko vuoden investointien talousarviosta. Rakennusinvestointien toteuma 174 t€ (11,6 %). Laite- ja kalustohankintoja toteutuma 345 t€ (16,1 %). ICT ja muiden aineettomien hyödykkeiden toteuma 954 t€ (45,4 %).

	Talousarvio 2024	Toteuma 1-6/2024	Toteuma 1-6/2024 /TA, %	Poikkeama 1-6/2024 /TA2024	Poikkeama 1-6/2024 /TA 2024, %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
Kainuun hyvinvointialue	-5 740	-1 472	25,6	4 268	-74,4
Rakennukset	-1 500	-174	11,6	1 326	-88,4
Laite- ja kalustohankinnat	-2 140	-345	16,1	1 795	-83,9
Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	-807	-345	42,7	1 326	-57,3
Sosiaali- ja perhepalvelut	-250	0	0,0	250	-100,0
Ikäihmisten palvelut	-33	0	0,0	1 326	-100,0
Akuutinhoitoon palvelut	-110	0	0,0	110	-100,0
Pelastuksen palvelut	-940	0	0,0	1 326	-100,0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	-2 100	-954	45,4	1 146	-54,6

Taulukko 5. Kainuun hyvinvointialue investointien toteuma 1.1.-30.6.2024

1.5 Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste

Kyseessä on Kainuun hyvinvointialueen toinen tilivuosi, jossa hyvinvointialueella on täysi järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista. Hyvinvointialueella ei näin ollen ole pitkää ajallista seuranta menojen ja tulojen vuosittaisesta kertymisestä.

Toimintakulukertymä on vuoden toisen kolmanneksen jälkeen 2,1 M€ eli 1,0 % suurempi kuin vuonna 2023. Aluevaltuusto asetti vuoden 2024 talousarvion hyväksymisen yhteydessä tavoitteeksi alkuperäisen talousarvion alijäämän -26,9 M€ vähentämisen 2 M€:lla. Kesäkuussa aluevaltuuston hyväksymään talousarviomuutokseen sisällytettiin 2 M€:n toimintakulujen leikkaus, mutta muiden toiminnallisesti perustelujen (mm. ateriapalvelujen tuotantotapamuutos ja ensihoidon osaukoistuksen viivästyminen suunnitellusta ajankohdasta) talousarviomuutos kasvatti kokonaisalijäämää 0,3 M€. Talouden kokonaiskuva on haastava ja edellyttää kaikkien toimialueiden nopeita tasapainotustoimia. Toimintakatteesta on toteutunut ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 48,8 %.

Osavuositarkastuksen pohjalta on kuitenkin selvää, että kaikissa toiminnoissa toimialueilla on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin kustannusten hillitsemiseksi. Alijäämän vuosiennuste on suuruusluokaltaan muutetun talousarvion tasolla eli noin -27 M€.

Hyvinvointialueiden talouden ennustetaan kansallisesti olevan kokonaisuudessaan edelleen alijäämäinen vuonna 2024. Kansallinen alijäämäennuste on n. 1,4 Mrd€. Kainuun hyvinvointialueen alijäämää kertyi vuodelta 2023 lähelle kansallista keskiarvoa ollen 274 euroa/ asukas. Vuosiennusteen 2024 asukaskohtainen alijäämä 390 euroa/asukas. Hyvinvointialueiden tilinpäätösennusteisiin perustuvassa vertailussa Kainuun hyvinvointialueen asukaskohtainen alijäämä on kuudenneksi suurin.

Strategisena tavoitteena vuodelle 2024 on se, että hyvinvointialueen alijäämä olisi pienimmässä kolmanneksessa hyvinvointialueiden joukossa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi hyvinvointialueiden tilinpäätösarviovertailun mukaisesti noin -15,8 M€:n kokonaisalijäämää. Minimitavoitteena toimintavuodelle on -24,9 M€ alijäämä, mikä edellyttää kesäkuussa 2024 hyväksytyyn talousarviomuutokseen sisällytettyn 2 M€:n toimintamenoleikkauksen täysimääräistä toteutumista.

Talouden tulevaisuuden kuvaa synkentää se, että vuoden 2025 ennakoitu rahoituksen lisäys on jäämässä Kainuun hyvinvointialueella erilaisista tarvetekijöistä johtuen asukaskohtaisesti alhaisemmaksi kuin Manner-Suomessa keskimäärin, vaikka kansallisesti rahoituksen lisäys on yli 2 Mrd€. Kainuulle keskimääräisen rahoituksen tasosta jäädään noin 6,5 M€.

2. Järjestämisen tuki

2.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Järjestämisen tuki ohjaa ja tukee toimialueita strategisten tavoitteiden ja suunnitelmien toimeenpanossa.

Omaavonnan toteutuminen Kainuun hyvinvointialueella

Hyvinvointialueen omaavontaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä järjestämisen tuen ja palvelutuotannon kanssa. Palvelutuotannon toteuttama omaavontaa on valvonnan tärkein ja ensisijainen keino. Omaavonnan toteuttamista tukevat omaavontaaohjelma ja -suunnitelmat sekä valvontasuunnitelma. Hyvinvointialueen omaavontaaohjelma on päivitetty ja hyväksytty aluehallituksessa toukokuussa. Kevään aikana valmisteltiin myös hyvinvointialueen omaavontasuunnitelma ja valvontasuunnitelma vuosille 2024–2026. Järjestämisen tuen valvontatiimi on kokoontunut säännöllisesti. Palveluyksiköiden omaavontasuunnitelmapohja on valmistunut ja suunnitelmat ovat joko valmiita tai valmistelussa.

Ulkoinen laadunhallintajärjestelmän sertifiointiarviointi (ISO 9001) toteutettiin huhtikuussa. Sertifiointin piirissä olevien alueiden sertifikaatin voimassaoloa jatkettiin 3.6.2027 saakka. Arvioinnissa todettiin 13 vahvuutta ja 11 poikkeamaa. Vahvuuksina todettiin mm avoin ilmapiiri sekä strategian ja arvojen säännöllinen käsittely. Poikkeamat liittyivät mm tehtävänkuviiin, kehityskeskusteluihin, perehdytykseen, asiakirjahallintaan ja mittareihin, kirjaamiseen ja sopimusten seurantaan. Korjaavat toimenpiteet on joko toteutettu tai ovat käynnissä. Sisäiset arvoinnit etenevät suunnitellusti ja kohdistuvat tänä vuonna asumispalveluihin, osastohoitoon ja päivystystoimintaan. Arvioinneissa on todettu kehittämistarpeita mm palvelujen saatavuudessa, riskienhallinnassa, muistutusten käsittelyajoissa, johdon katselmusten toteutuksessa, perehdytyksessä, yhteistyössä ja dokumentaatiossa.

Palveluiden laatua ja turvallisuutta seurataan asiakaspalautteiden ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien vaaratilanteiden kautta. Asiakaspalautteiden osalta on käytössä THL:n suosittamat väittämät ja NPS-indeksi (kuinka todennäköisesti suosittelisit samaa palvelua läheisellesi?) Kokemukseen positiivisesti vaikuttivat palvelujen saatavuus, aikataulujen toteutuminen, henkilöstön kohtelu, ammattitaito ja ystävällisyys. Kokemukseen negatiivisesti vaikuttivat huono palvelu ja kohtelu, kohtaaminen, palvelujen saatavuuteen liittyvät haasteet, odotusajat ja puutteelliset jatkohoito-ohjeet.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden osalta raportoidaan Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus määrittelemät vähimmäistietosisällöt (taulukko alla). Eniten ilmoituksia tehdään lääkehoitoon, tapaturmiin ja tiedonkuluun liittyen. Vakavat vaara- ja haittatapahtumat käsitellään vakavien tiimissä juurisyyanalyysia hyödyntäen. Sote valvontalain edellyttämät epäkohtailmoitukset raportoidaan HaiPro-järjestelmän tapahtumatyypeistä: eettinen osaaminen ja toiminta sekä tahdonvastaiset toimenpiteet sekä sosiaalihuollon epäkohtailmoitukset SPro-järjestelmästä.

Henkilöstöllä on mahdollista raportoida myös onnistuneista hoito- ja palvelutapahtumista PosiPro-järjestelmän kautta. Onnistumiseen vaikuttaneet myötävaikuttavat tekijät liittyivät asenteeseen, motivaatioon, työyhteisötaitoihin, osaamiseen ja toimintatapoihin. Onnistumisten välittömät vaikutukset kohdistuivat ensisijaisesti työhyvinvointiin ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen.

Mittari	1–6/2023	1–6/2024	Tavoite
Asiakaspalautteiden NPS -suosittelemiseksi (asteikko -100–100)	39	49	>70
Asiakaspalauteväittämiä keskiarvo (asteikko 1–5)	4,2	4,2	
Asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusten (Haipro) määrä (kpl)	2 432	2 509	
Asiakkaiden, potilaiden läheisten tekemät ilmoitukset % osuus kaikista ilmoituksista	0,6 %	0,4 %	
"Tapahtui asiakkaalle/potilaalle" epäkohta- ja vaaratapahtumailmoitusten %-osuus kaikista asiakkaisiin/potilaisiin kohdistuneista ilmoituksista	65,9 %	64,3 %	< 50 %
Käsiteltyjen, kehittämisehdotuksia sisältävien ilmoitusten ja korjaavien toimenpide-ehtotusten %-osuus kaikista käsitellyistä ilmoituksista	5,7 %	2,7 %	>10 %
Asiakkaisiin/potilaisiin kohdistuneiden vakavien vaaratapahtumien %-osuus kaikista ilmoituksista	0,3 %	0,5 %	< 0,4 %
Epäkohta- tai epäkohdan uhkailmoitus (Haipro)	32	31	
Epäkohta- tai epäkohdan uhkailmoitus (Spro)	1	2	
Onnistumisilmoitusten määrä (PosiPro)	180	190	

Palvelujen ja hoidon saatavuuden määräaikoja seurataan palvelutuotannossa säännöllisesti.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto julkaisi selvityksen 12.4.2024 sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2023 ja Q1/2024. Selvityksessä todetaan, että henkilöstömitoituksen ja saatavuuden osalta on isoja haasteita. Potilaiden mahdollisuus saada yhteys terveyskeskukseen ei ole toteutunut kaikilta osin yhdenvertaisesti, lisäksi terveyden edistämisen aktiivisuudessa on parannettavaa.

Aluehallintovirasti toteutti 13.6 ohjaus- ja arviointikäynnin Kuhmon kuntoutus- ja arviointiyksikköön. Tarkastuskäynnillä todettiin, että alkuvuoden osalta yksikössä ei ole tehty sosiaalihuoltolain mukaisia päätöksiä ympärivuorokautisesta asumisesta. Tältä osin korjaavat toimenpiteet on toteutettu. Raportin tuloksia hyödynnetään yksikön kehittämistyössä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt Kainuun hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiuden ohjaus- ja arviointikäynnin 23.5.2024. Aluehallintovirasto on todennut, että Kainuun hyvinvointialue on toiminut Valtioneuvoston asetuksessa hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollonhäiriötilanteisiin (308/2023) määrättyllä tavalla.

Järjestämisen tuki

Professiojohtajat ovat toteuttaneet poikkihallinnollista tehtäväänsä Kainuun hyvinvointialueella hallintosäännön mukaisesti. 6/2024 johtajaylilääkäri ja hoitotyön johtaja ovat saaneet hyvinvointialuejohtajalta toimeksiannon koordinoita Kuhmon muutoksen (sotokeskus sekä arviointi- ja kuntoutusyksikön) kokonaisuutta toimintaprosessien näkökulmasta. Työ on aloitettu ja jatkuu syksyllä työpajatyöskentelyllä. Palliatiivisen hoidon koordinointi- ja osaamisen kehittäminen on käynnistynyt Kainuun hyvinvointialueella vakiinnuttamisrahan avulla kesäkuussa 2024, alkuun 50 %:n sairaanhoitajan työpanoksella. Kesälomien jälkeen työpanos nousee 100 %. Palliatiivisen hoidon koordinointiin ja eri ammattiryhmien osaamisen kehittäminen tehostaa hyvinvointialueemme asiakkuuksien hallintaa ja ohjausta, kustannustehokkaimpiin järjestämistapoihin siirtymistä sekä lähipalveluiden uudistamista ja kotiin annettavien palvelujen vahvistamista.

Valmiussuunnitelman koordinointi on jatkunut professiojohtajien toimesta ja osa toimialueista on täydentänyt omia suunnitelmiaan.

Asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimi

Asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimissä yhtenä hankintoihin liittyvänä keskeisimpänä tehtävänä on ollut aluehallituksen 20.5.2024 hyväksymän hankintaohjeen käsittely ja yhteisen näkemyksen muodostaminen organisaation eri tasoilla. Hankintaosaamisen lisäämiseksi on hyvinvointialueelle suunniteltu syksyllä toteutettava täydennyskoulutuskokonaisuus. Cloudia sopimushallinnan käyttöönoton tehostaminen viimevuoden lopulta alkaen on yhdenmukaistanut sopimusten rakennetta ja näin ollen parantanut sopimushallintaa. Hankintayhteyshenkilöiden ensimmäinen verkostokokous on pidetty kesäkuussa.

Kustannusten kasvun hillitsemiseksi sekä niiden läpinäkyvyyden parantamiseksi on tehostettu yhteistyötä Hanselin kanssa ja otettu käyttöön hankintapulssin ostolaskuanalyysi. Hankinta-analyysi muodostaa keskeisistä hankintatunnusluvuista kokonaiskuvan mm. ostolaskujen jakautumisen toimialueittain, kategorioittain määrien ja mediaanien mukaisesti, toimittaja analyysin ja kategoriakohtaisia avaintunnuslukuja sekä hiilijalanjälkiraportin. Analyysin tuottamaa tietoa voidaan käyttää muun muassa tiedolla johtamisen tukena.

Raportointijaksolla on valmisteltu hankintojen kilpailutuksia yhteensä yhdeksäntoista (19), joista yksitoista (11) liittyi palveluhankintoihin ja kahdeksan (8) tavarahankintoihin. Erilaisiin julkisuuslain mukaisiin tietopyyntöihin on tiimin toimesta annettu 47 vastausta. Lisäksi Pohjoisen YTA alueen keskeisten hankintatoimijoiden kanssa käynnistettiin Pohjois-Suomen yhteistyöalueen Yhteistyösopimuksen 2023–2025, liitteen kaksi (2) päivittäminen.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen kutumana jatkamme ikäihmisten asiakasohjauksen kehittämistä osallistamalla RAI- asiakasohjaustietokannan uudistamiseen.

Yhteistyössä NHG:n asiantuntijapalveluiden kanssa keskitytään Kainuun hyvinvointialueen asiakasvirtojen kokonaiskuvan muodostamiseen. Lisäksi tarkastellaan Kainuun hyvinvointialueen palvelurakenteen tuottamaa tietoa yhteistyössä NHG:n ja muiden hyvinvointialueiden kanssa. Tavoitteena on löytää keinoja kustannusrakenteen keventämiseksi ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Kehittämistiimi

TKIO-toiminnassa strategisten tavoitteiden toteutumista on edistetty asiantuntijatyöllä, Kestävän kasvun Kainuu II -hankkeella sekä paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella yhteistyöllä sekä hyödyntämällä VM:n myöntämää vakiinnuttamis- ja kehittämisrahaa. Pohjoisen YTA-yhteistyössä valmisteltuihin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin on saatu rahoitus samoin kuin järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettavaan ruoka-aputoimintaan. Ulkopuolista kehittämisrahoitusta on saatu myös kansainvälisen rekrytoinnin toteuttamiseen sekä hoidon jatkuvuuden turvaamiseen (omalääkäri/omahoitaja). Hankkeet ovat käynnistyneet kevään aikana. Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen, Etelä- ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden kanssa yhteistyössä toteutettavaan lastensuojelun kehittämishankkeeseen on saatu ESR+ -rahoitus. Strateginen yhteistyö Kaon ja Kamkin sekä Itä-Suomen ja Oulun yliopiston kanssa on toteutunut suunnitellusti.

Toimintakulttuurin muutosta on edistetty vahvistamalla ja tukemalla ideakulttuuria mm. käyttöönottamalla Orchidea-ideaajärjestelmä ja toteuttamalla ensimmäinen ideahaaste organisaatiomme työntekijöille. Ideoita tuli 76 kpl, joista on palkittu kolme ideaa. Uusi ideahaaste on käynnistetty kesäkuun alussa. Osallisuusohjelmaa, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyörakennetta sekä ydinprosesseja on valmisteltu. Digipalveluiden kehittämistä ja käyttöönottoa on tuettu. Datalähtöinen innovaatiotutkimus on toteutettu tukemaan palvelujen järjestämistä. Tietojohtamisen edistämistä on jatkettu mm. rakentamalla tietojohtamisen järjestelmää, joka sisältää tietovaraston ja Power BI -raportoinnin.

Laatu- ja valvontatiimi

Laatu ja valvontatiimissä on jatkettu hyvinvointialueen omavalvonnan valmistelua ja kehittämistä. Hyvinvointialueen omavalvontaohjelma ja -suunnitelma valmistuivat. Suunnitelma toimii ohjeistuksena palveluiden omavalvontasuunnitelmille. Palveluyksiköiden omavalvontasuunnitelmia työstettiin alueille järjestetyissä työpajoissa. Ulkoisille verkkosivuille laadittiin laatu- ja omavalvontasivusto asiakkaiden käyttöön. Verkkosivuilla julkaistiin ensimmäiset omavalvonnan raportit. Laadunhallintajärjestelmän omavalvonta- ja valvontasivusto intraan valmistui. Valvontaverkoston toimintaa valmistellaan ja verkoston on tarkoitus käynnistyä syksyllä. Syksyn aikana otetaan myös käyttöön laadunhallinnan ja valvonnanohjelmisto, tukemaan palvelutuotannon valvontaa. Kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian täytäntöönpanoa toimintaan on jatkettu. Laadunhallintajärjestelmän uudistamistyö jatkuu.

Viestintätiimi

Viestinnän osalta alkuvuoden aikana keskeisiä toimia ovat olleet kehitysohjelmien valmistelun tukeminen sekä siihen liittyvän ideakulttuurin edistäminen. Henkilöstöviestinnässä on tehostettu johdon viestintää uutiskirjeinä ja videoituina infoina. Rekrytoinnin tukemisessa on lisätty avoimien työpaikkojen esittelyvideoita ja someviestintää. Keskeistä viestinnän tiedottamisessa on olleet myös hyvinvointialueen palvelumuutokset, kuten ateriapalveluiden ulkoistaminen ja sote-keskusten konseptin valmistelu. Viestintätiimi on toteuttanut aluehallituksen ja aluevaltuuston kokouksiin liittyvät viestintätehtävät.

Raportointijaksolla on käynnistetty myös tehostetun markkinointiviestinnän valmistelut rekrytoinnin tukemiseksi.

2.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

Talousarvion toteuma sisältää vielä varsin paljon epävarmuustekijöitä, joten sen perusteella on haasteellista ennakoita talouden toteumaa koko vuoden osalta.

Toimintatuottojen osalta riskeistä arvioidaan realisoituvan erityisesti ikäihmisten kotiinkuljetusaterioiden maksutuottojen väheneminen ennakoitua suuremman asiakasmäärän vähenemisen takia. Hyvinvointialueella on aloittanut uusi ateriapalvelujen tuottaja 2/2024 ja muuttuneen toimintamallin seurauksena on raportointikaudella ikäihmisten kotiin kuljetusateria asiakkaiden määrä vähentynyt noin 50 % edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakulujen osalta haasteena on mm. ikäihmisten ostopalveluihin varattujen määrärahojen riittävyys.

Järjestämisen tuen henkilöstökulujen osalta suurinta vaihtelua tapahtuu kehittämishankkeiden ja vakiinnuttamis- ja kehittämishankkeiden toteuttavien projektien henkilöstön osalta. Toisaalta on huomattavaa, että kehittämishankkeiden rahoitus tulee pääsääntöisesti 100 prosenttisesti ulkopuolisena rahoituksena. Kehittämishankkeilla on rahoittajan hyväksymä budjetti ja hankesuunnitelma, joita seurataan säännöllisesti ja reagoidaan ennakoivasti hakemalla tarvittaessa rahoittajalta lupa hankesuunnitelman muutoksiin. Tavoitteena on myönnetyn rahoituksen täysimääräinen hyödyntäminen.

Vakiinnuttamis- ja kehittämishankkeiden rahoitusta ei ole viety talousarvioon, koska raha on varattu taseeseen käytettäväksi vv. 2023–2025 aikana. Rahoitus tuloutetaan projektikohtaisesti taseesta. Myönnettyä rahoitusta ja sen käyttöä seurataan projektikohtaisesti ja kokonaisuutena eriytettynä muusta TKIO-toiminnan budjetista.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023,%	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jäik. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
MYYNNTITUOTOT	3 498	2 215		2 215	1 207	34,5	1 210	54,6
MAKSUTUOTOT	5 267	7 580		7 580	1 783	33,9	1 826	24,1
TUET JA AVUSTUKSET	3 840	3 066		3 066	201	5,2	2 169	70,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	59				2	3,5	0	0,0
TOIMINTATUOTOT	12 664	12 861		12 861	3 193	25,2	5 205	40,5
HENKILÖSTÖKULUT	-5 619	-4 865		-4 865	-2 269	40,4	-2 631	54,1
PALVELUJEN OSTOT	-27 461	-31 261	-432	-31 693	-12 803	46,6	-14 677	46,3
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-318	-240		-240	-137	43,0	-122	51,0
AVUSTUKSET	-33	0		0			-33	0,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-448	-488		-488	-490	109,4	-252	51,8
TOIMINTAKULUT	-33 878	-36 854	-432	-37 286	-15 699	46,3	-17 716	47,5
TOIMINTAKATE	-21 215	-23 993	-432	-24 425	-12 507	59,0	-12 511	51,2
VUOSIKATE	-21 215	-23 993	-432	-24 425	-12 507	59,0	-12 511	51,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-90	-90		-90	-45	50,0	-45	50,0
TILIKAUDEN TULOS	-21 305	-24 083	-432	-24 515	-12 551	58,9	-12 556	51,2

Taulukko 6. Järjestämisen tuen käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

2.3 Tulevan kehityksen arviointi

Asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimin toiminnan kautta tarkasteltuna tulevaan kehitykseen keskeisesti vaikuttavia asioita ovat esimerkiksi hankintaohjeen arkinen käyttö toimialueiden operatiivisen tason toiminnan linjauksissa. Ohjeen ohjausvaikutus on merkittävä strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Keskeisimpänä riskinä arvioidaan olevan erityisesti asiantuntijoihin liittyvät henkilöstöriskit ja organisaation hankinta osaamisen kyvykkyys.

Yhteistyö merkittävien valtakunnallisten toimijoiden, kuten THL, kanssa vaikuttaa keskeisesti tutkittuun tietoon pohjautuvaan asiakasohjauksen kehittämiseen Kainuun hyvinvointialueella.

TKIO-toiminnan näkökulmasta riskinä on, ettei hyvinvointialueen toimintakulttuuria saada uudistettua eikä kehittämishankkeissa toteutettavia toiminnan muutoksia saada vietyä käytäntöön. Lisäksi riskinä on, ettei vakiinnuttamis- ja kehittämisrahoituksella toteutettavien projektien toimeenpano toteudu suunnitellusti ja myönnettyä rahoitusta jää käyttämättä. Vakiinnuttamis- ja kehittämisrahaa on myönnetty n. 6,5 milj. €, josta toteutunut vasta 18 % (tilanne 30.6.2024). Lisäksi em. riskien poistamiseksi toteutetaan tehostamistoimia.

3 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

3.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Hallintopalvelut

Talospalvelut tuottavat taloushallinnon palveluja omana tuotantona Kainuun hyvinvointialueelle. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista palvelutuotantoa ulkoisille tukipalveluasiakkaille ilman toiminnan yhtiöittämistä. Järjestämissuunnitelman edellyttämä taloushallinnon palvelujen tuotantotapaselvitys on meneillään FCG:n toimesta osana Talous- ja henkilöstöhallinnon sekä palkanlaskennan tuotantotapaselvitystä. Loppuraportti selvityksestä valmistuu syys-lokakuun vaihteessa. Talous- ja henkilöstöhallinnon sekä palkanlaskennan tuotantotapaselvityksessä nykyistä toimintamallia vertaillaan muiden hyvinvointialueiden ja palveluntarjoajien toimintamalleihin. Selvityksen kautta esiin nousee kustannuksien lisäksi eri mallien vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia, myös erilaiset hybridimallit huomioiden. Vertailussa esiin nousseihin tietoihin perustuen selvitetään, miten ja millaisilla kehittämistoimenpiteillä Kainuun hyvinvointialueen talous-, henkilöstö- ja palkanlaskentapalvelujen nykytilannetta olisi parannettava ja/tai muutettava, jotta palvelutuotantoa saataisiin tehostettua nykyisestäään. Talospalveluissa pyritään rutiinityötä automatisoimaan ja henkilöstörakenteen painopistettä kohdentamaan rutiinitehtävistä asiantuntijatyöhön. Kuluvan vuoden aikana talospalveluista on poistunut kaksi laskentasihteeriä ja talospalveluissa on aloittanut 1.8.2024 uusi controller. Ostolaskujen käsittelyprosessia ollaan osittain automatisoimassa reitittämisen ja asiatarkastuksen osalta ostolaskujen kierrätysjärjestelmän tekoälytoiminnallisuuden käyttöönottolla. Pankkiohjelman vaihtuminen mahdollistaa tiliotetositteiden paperittomuuden sekä automaattiliiointien hyödyntämisen. Lisäksi nykyistä osto- ja myyntilaskujen välityssopimusta on päätetty laajentaa ja sisällyttää sopimukseen paperisena sekä pdf-liitteenä sähköpostitse saapuneiden ostolaskujen skannaus ja digitointi.

Henkilötyövuosien kertymään vaikuttaa usean henkilöstöryhmän saatavuuteen liittyvät haasteet. HTV2 maaliskuussa 2024 oli 3332 henkilöä. Henkilöstön saatavuuteen liittyen ulkomaalaisen työvoiman rekrytointia edistävä hanke Maailmalta oppipolun kautta työntekijäksi Kainuun hyvinvointialueelle päättyi vuoden vaihteessa ja sen myötä tammikuussa 2024 rekrytoitiin HVA:lle ensimmäiset kansainväliset hoitajat. Valta-kunnallisesti on neuvoteltu uusia palkkaratkaisuja niin lääkäreille kuin Sote-sopimuksen piiriin kuulvalle henkilöstölle. HYVTES:n uusi palkkaratkaisu on myös tulossa. Lääkäreiden uraporraspalkkausjärjestelmä on otettu käyttöön ja alkuvuodesta 2024 siihen liittyvä suoritepalkkausjärjestelmä saatiin neuvoteltua päätökseen.

Esihenkilötyötä vahvistavan Johtamisakatemian koulutukset ovat jatkuneet helmikuusta alkaen. Esihenkilöille on järjestetty maaliskuusta lähtien kerran kuukaudessa esihenkilöinfo, jossa on tiedotettu eri toimialueiden ajankohtaisista asioista sekä käyty kaikkiin vaikuttavia asioita. Täydennyskoulutuspäiviä henkilöä kohti oli maaliskuun loppuun mennessä 0,3 päivää.

Työterveyshuollon raportointijärjestelmän käyttöä on tehostettu, jotta työkykyyn liittyviin asioihin päästäisiin puuttumaan entistä varhemmin ja tätä kautta saataisiin sairauspoissaoloja vähennettyä. Mehiläisen Esihenkilökompassi otettiin käyttöön helmikuussa. Työterveyshuoltoon on alkuvuonna 2024 annettu ohjeeksi, että ensisijaisesti sairauspoissaolot tulee myöntää esihenkilön kautta. Toimintatapa on lähtenyt hyvin käytäntöön. Työterveyshuollossa digiklinikan palveluita käytetään kiitettävästi. Myös korvaavan työn toimintamallia on vahvistettu. Alkuvuodesta 2024 johtoryhmä päätti, että QWL otetaan HVA:n työelämänlaadun mittariksi. Vuoden 2024 aikana rakennetaan QWL-käytön yhteneväinen käsittelyprosessi. Kestävän kasvun Kainuu -hanke aloitti muutoskyvykkyyden tukemisen Potentiaalinen pomo –valmennuksilla. Työkykyasiakkaita työterveyden ja esihenkilön yhteisessä seurannassa on 114 henkilöä, vain työterveyden seurannassa 171 henkilöä, työkyvyttömyyden uhassa 103 henkilöä. Mikäli 103 henkilön työkyvyttömyysuhka toteutuu, on eläkemenoarvio 13 872 226 €.

Henkilöstöpalveluiden resursseissa oli vajausta alku vuoden, mutta kesäkuusta lähtien tilanne on normalisoitunut. Henkilöstöjohtaja ja palvelussuhdepäällikkö aloittivat tehtävissään alkukesästä. Henkilöstöpalveluiden resurssitilanne on kesäkuun aikana vakiintunut ja tämä helpottaa toiminnan toteuttamista ja kehittämistä.

Turvallisuuspäällikkö jäi maaliskuussa virkavapaalle ja virka on hoidettu sijaisjärjestelyin.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalveluissa on tehty perustehtäviä ja tietopyynnöt ovat lisääntyneet ja tietopyyntöjen sisältö on laajempia.

Tietohallintopalveluissa aiemmat tietojärjestelmiin liittyvät hankintapäätökset ovat edenneet käyttöönotto-vaiheeseen, mm. Lifecare-potilastietojärjestelmän 2022MR -versiopäivitysprojekti sekä SAGA-sosiaali-huollon tietojärjestelmän käyttöönottoprojekti. Inscripta Direct -puheentunnistusohjelmiston pilotointi jatkuu ajalla 1.4-31.12.2024, ja sen käyttöönotolla on työn tuottavuuden kasvuun liittyviä tavoitteita.

Tietohallintopalveluiden Kajaanin toimintojen osalta on toteutettu toimitilojen tiivistämiseen liittyviä muuttoa ja työpisteiden muutoksia, ja vastaavia suunnitelmia on tehty myös Paltamon ja Sotkamon toimintojen osalta. Tiedonhallintaan ja digitalisaatioon liittyvän yhteistyön suunnittelu on aloitettu Pohjois-Suomen YTA-alueella, ja toimeksiantona on laatia konkreettinen tiekartta tuleville vuosille. Tiekartan laadintaan tarvittavien lähtötietojen kartoitus on aloitettu kesäkuussa.

Tukipalvelut

Tekniset palvelut ovat perustoimintojensa lisäksi valmistelleet ja tukeneet hyvinvointialueen kehittämisohjelmien mukaisia toimenpiteitä toimitilojen tiivistämiseen liittyen niin toimitilojen kustannusten hallinnan kuin tilatehokkuuden kannalta katsottuna. Tämän lisäksi toimijaksolla on ollut suunnittelussa Kainuun keskussairaalan kehätien muutos, jossa parannetaan kehätien liikenneturvallisuutta sekä alueen tiestön hulevesijärjestelmää.

Materiaalipalvelut tiivistävät hankintayhteistyötä YTA-alueiden kanssa.

Kuljetuspalveluissa osan henkilöstöä siirtyessä Tervia Logistiikka Oy:n palvelukseen, on pidetty yhteistointaneuvottelut siirtymisen vuoksi. Tervia Logistiikkaan siirtyy 1.10.2024 lähtien kuljetuspäällikkö ja viisi kuljetussuunnittelijaa. Siirto toteutetaan ns. liikkeenluovutus periaatteen mukaan. Muiden kuljetuspalveluiden nykyisin olevien toimintojen (materiaalikuljetukset, sekä henkilökunnan matkustamiseen liittyvät toiminnot) tullaan siirtämään materiaalipalvelut palveluyksikön alaisuuteen.

Ravinto- ja puhtaanapito palvelut ulkoistettiin. Ravintopalvelujen toiminta Kajaanin kaupungin alueella hyvinvointialueen omana toimintana päättyi 31.1.2024. Henkilöstö siirtyi 4 henkilöä lukuun otattamatta Vireko Oy:lle. Hyvinvointialueen ravinto- ja puhtaanapitopalvelut siirtyivät ulkoiselle palvelun tuottajalle ryhmittymä Vireko Oy ja SOL Palvelut Oy 1.2.2024 alkaen. Ravintopalvelujen henkilöstöstä 3 on ruokapalvelutyöntekijää, jotka ovat toistaiseksi voimassa olevalla työsuhteella ikäihmisten hoitokodeissa. Lisäksi on palkattu ikäihmisten hoitokoteihin 31.12.2024 saakka määräaikaiseen työsuhteeseen 8 henkilöä. Kotiin kuljettavat ateriat ja pienempien asumisyksiköiden ateriantoimitukset siirtyivät Compass Groupille 1.2.2024 alkaen.

3.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023 %	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	
MYYNNTITUOTOT	1 647	1 393	-770	623	776	47,1	425	68,1
MAKSUTUOTOT	146	80		80	40	27,4	28	35,3
TUET JA AVUSTUKSET	3 957	2 452	-39	2 413	2 512	63,5	940	39,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	670	639	600	1 239	283	42,3	686	55,4
TOIMINTATUOTOT	6 419	4 563	-209	4 355	3 611	56,3	2 079	47,7
HENKILÖSTÖKULUT	-19 561	-20 499	2 397	-18 102	-9 573	48,9	-8 637	47,7
PALVELUJEN OSTOT	-15 001	-14 280	5	-14 275	-8 235	54,9	-8 057	56,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 090	-3 446	-33	-3 479	-2 620	51,5	-1 875	53,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 045	-18 152	326	-17 827	-638	31,2	-8 204	46,0
TOIMINTAKULUT	-41 698	-56 377	2 694	-53 682	-21 067	50,5	-26 773	49,9
TOIMINTAKATE	-35 278	-51 813	2 486	-49 328	-17 455	49,5	-24 694	50,1
VALTIONOSUUDET	44 822				26 903	60,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-3	0		0	-2	57,3	-0	0,0
VUOSIKATE	9 541	-51 813	2 486	-49 328	9 446	99,0	-24 694	50,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 976	-9 292		-9 292	-4 540	50,6	-4 476	48,2
TILIKAUDEN TULOS	565	-61 105	2 486	-58 619	4 905	868,1	-29 170	49,8

Taulukko 7. Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

Hallintopalvelut

Talouspalveluiden toimintakateen toteuma-% suhteessa muutettuun talousarvioon on 47,7 %, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 52,9 %. Tietohallintopalvelujen ostoihin on tehty talousarviomuutostäsitteilyn yhteydessä 56 k€:n määrärahalisäys. Toimintakulujen kertymä kesäkuun 2024 loppuun mennessä on edellisvuotta 12,0 % pienempi ja vuoden 2024 arvioitu kokonaistoteutuma näyttäisi pysyvän talousarvion puitteissa.

Henkilöstöpalveluissa henkilöstömenojen osalta on tullut säästöä johtuen henkilöstövajeesta.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalveluiden toiminta on edennyt budjetin mukaisesti.

Tietohallinnon toteuma on edennyt budjetin mukaisesti. Palveluiden ostojen osalta huomiona etupainotteisesti tammikuussa maksettavat Microsoft-lisenssien vuosimaksut mitkä vääristävät TA-ennustetta.

Tukipalvelut

Teknisten palveluiden toteuma etenee pääsääntöisesti laaditun budjetin mukaisesti, joskin pieniä heittoja on suuntaan tai toiseen. Toiminnan tuotot ovat ylittäneet käyttötaloussuunnitelman toteuman (toteuma 53 %). Henkilöstökulujen toteuma alittaa käyttötaloussuunnitelman (toteuma 46,4 %). Palvelujen ostot ovat kokonaisuudessaan alittaneet käyttötaloussuunnitelman hieman (toteuma 46,9 %). Aineet ja tarvikkeet ovat toteutuneet hieman käyttötaloussuunnitelmaa suurempina (toteuma 51,6 %).

Aineissa ja tarvikkeissa huomattavaa budjetin ylitystä on lämmityskuluissa (kaukolämpö). Tämä johtuu pääosin edellisvuoteen huomattavasti kylmemmästä tammikuusta ja kaukolämpöhintojen noususta. 2024 tammikuu oli keskilämmöltään 10,5 °C kylmempi mitä tammikuu 2023. Tämän lisäksi Kainua

uuteen sairaalaan liittyvät rakennusten ja taloteknisten järjestelmien ylläpitokustannukset ovat ylittäneet hieman takuuajana arvioitun ylläpitokustannuksen.

Materiaalipalveluissa varastoitavien tuotteiden kirjanpidollinen arvo on pysynyt pääpiirteittäin samalla tasolla vuoden ensimmäisellä puoliskolla, ollen Q2 2024 lopulla n. 990 000 € (Q1 980 000 €). Toukokuussa tehdyn inventaarion tuloksena varaston todellinen arvo oli noin 1,4 % pienempi, kuin järjestelmän mukainen arvo. Lisäksi inventoinnin yhteydessä varastosta alas kirjattiin vanhentuneita tuotteita noin 15 000 € arvosta, joka vastasi noin 1,5 % varaston arvosta. Toimitusvarmuus on ollut pienessä laskussa (Q1 98 %, Q2 96 %) joka johtunee suurelta osin varaston henkilöstövajauksesta. Hoitotarvikkeiden saatavuus vertailujaksolla oli hyvällä tasolla, yksittäisissä tuotteissa on kuitenkin ollut toimittajakohtaisia viiveitä ja tuotteiden korvaamista. Toimintakulut olivat aavistuksen talousarviossa budjetoitua alhaisemmalla tasolla.

Kuljetuspalveluiden palveluyksikön talouden toteuma on edennyt budjetin mukaisesti. Vuodelle 2024 on varattu määrärahat siten, että toiminta on omana toimintana koko vuoden 2024.

Osan toiminnasta siirtyessä Tervia Logistiikalle, oma tuotanto muuttuu palveluiden ostoksi 1.10.2024 lähtien. Käyttösuunnitelmaan tullaan tekemään määrärahamuutos kustannusneutraalisti. Oman toiminnan vuoden kolmen viimeisen kuukauden määrärahat muutetaan palveluiden ostoksi. Muutos ei muuta kokonaisuutta.

Ravintopalvelujen suunniteltu budjetointi vuodelle 2024 tasattiin toiminnan mukaiseksi ravintopalvelujen ulkoistuksen myötä. Suunniteltua budjettivarausta pienennettiin ja Kajaanin kaupungin alueen yksiköille budjetoitiin rahavarausta ravintopalvelujen ulkoisiin ostoihin.

3.3 Tulevan kehityksen arviointi

Hallintopalvelut

Talouspalveluiden tehtäväjärjestelyillä ja toimintojen digitalisoinnin (esim. ostolaskujen käsittelyn automatisointi tekoälypohjaisella ratkaisulla sekä osto- ja myyntilaskujen välityssopimuksen laajennus kattamaan paperisena sekä pdf-liitteenä sähköpostitse saapuneiden ostolaskujen skannauksen ja digitoinnin) avulla henkilöstömäärää pyritään vähentämään hallitusti luonnollisen poistuman kautta. Taloushallinnon maksuliikennejärjestelmän päivitetään. Uusi Cash Management -ohjelma mahdollistaa paperitiliotetositteiden käsittelystä luopumisen. Uudet perintätoimeksiannot tullaan siirtämään Sarastia Oy/Revire Perintä Oy:lle, joka hoitaa jatkossa myös maksumuistutusten lähettämisen asiakkaille.

Taloussuunnittelu kaudelle 2025–2028 on aloitettu kesäkuussa VM:n 29.4.2024 julkaisemien rahoitus- ja painelaskelmien pohjalta.

Tulevia toimintatapoja ja kehitystä tullaan arvioimaan tarkemmin tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen toimintatapaselvityksen yhteydessä. Henkilöstöpalvelujen osalta tarkasteltavia toimintamallin vaihtoehtoja ovat palvelujen ulkoistus sekä toiminnan jatkuminen omana toimintana toimintatapoja kehittäen. Tuotantotapaselvitys valmistuu syksyllä 2024.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalveluissa on 30 % on osatyökykyisiä työntekijöitä, jonka vuoksi henkilöstökulut voivat nousta, koska palveluneuvonnan palvelua ei pystytä järjestämään ilman sijaisia. Haasteena arkistossa tietopalvelupyynnöiden lisääntyminen ja osaavaa henkilöstöä tietopalvelusihteereiden ja tiedonhallinnan suunnittelijan tehtäviin ei ole äkillisten poissaolojen ajaksi. Asiakirjahallinnon- ja neuvontapalveluiden resurssointi ja rekrytointitarpeet mietitään syksyn aikana.

Tietohallintopalveluissa tiedolla johtamisen tietojärjestelmäkokonaisuuteen liittyvä tuki- ja ylläpitopalvelu

on todettu järjestelmän toimintakyvyn kannalta välttämättömäksi, ja siihen liittyviä kustannuksia (arviolta n. 70 000 €/vuosi) ei ole budjetoitu. Hankinnan valmistelu on käynnissä.

Tekoälyn kasvanut rooli tietojärjestelmien toiminnallisuuksissa vaatii Kainuun hyvinvointialueelta omaa tekoälystrategiaa ja toimintamalleja, jotta sen kyvykkyydet voidaan ottaa hallitusti käyttöön, ja näiden laativamiseen tarvittavia konsultointi- ja asiantuntijapalveluita ei ole budjetoitu. Tekoälyyn liittyvien kehittämissuhteiden ja käyttöönottojen henkilöresurssi-, projekti- ja pilottikustannuksia ei ole myöskään budjetoitu.

Palvelusopimuksia tarkastellaan kriittisesti, ja niistä haetaan säästöjä mm. tulostuspalveluissa sekä ICT-järjestelmien tuki-, huolto- ja ylläpitopalveluissa.

Tukipalvelut

Teknisissä palveluissa taloteknisten järjestelmien ja rakennusten kunnossapitokuluja seurataan tarkkaan ja pyritään hillitsemään alkuvuoden kuluehityksen mukaista kehitystä. Toteumaa voidaan hillitä esim. rakennusten nuohoustaajuutta säätämällä ja hankintoja siirtämällä tulevaisuuteen. Riskinä jo tapahtuneiden arvokkaiden taloteknisten laitteiden (hajonnut 2 kpl. jäähdytysjärjestelmän kompressoreja n. 10 000 €/kpl) mukaiset budjetoimattomat laiterikot takuuajan ulkopuolella.

Materiaalipalveluiden varaston (7001) toimitusvarmuuden odotetaan palautuvan 98 % tienoille syksyn aikana. Yhden varastonhoitajan eläköitymisen johdosta varastolle tullaan rekrytoimaan uusi työntekijä Q3 aikana. Hoitotarvikkeiden saatavuus tulee säilymään hyvällä tasolla. Osa koronapandemian hoitoon hankituista tuotteista sisältää riskin alaskirjaukseen varastosta tuotteen teknisen käyttöiän päättymisen vuoksi. Vuoden 2024 aikana selvitetään varastotoimintojen optimoinnin mahdollisuuksia. Toimintakulujen osalta tultaneen pysymään talousarviossa myös loppuvuoden ajan.

Kuljetuspalveluissa seurataan taksiliikenteen hintojen nousua. Takseilta ostettavien matkojen indeksikorotus on ollut noin 4 % vuodelle 2024 ja vuodelle 2025 odotetaan noin 5 % kasvua kilometritaksoihin.

Ravintopalvelujen ulkoistuksesta tuleva säästö jää pienemmäksi mitä oli arvioitu. Tähän vaikuttaa uuden palveluntuottajan korkeampi välitystuotteiden hinta verrattuna hyvinvointialueen omaan toimintaan ja erityisruokavalioiden valmistuksen lisähinta, jota ei hyvinvointialueella ja Kainuun kunnissa ollut käytössä. Hoito-apulaisia on jouduttu palkkaamaan hoitokoteihin enemmän mitä oli arvioitu sekä hoitokoteihin on hankittu mm. astianpesukoneita ja astioita.

4. Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut

4.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Kuvantamisessa on pystytty vastaamaan kuvantamispalveluiden tarpeeseen entiseen tapaan. Lomakauden vuoksi on ostopalveluita jouduttu käyttämään kuitenkin hieman normaalitilannetta enemmän. Tilanne tulee jatkumaan myös kolmannelle vuosineljännekselle. Tämä on kuitenkin huomioitu talouden suunnittelussa. Merkittäviä lausuntoviiveitä ei ole syntynyt, ja palvelut on voitu tuottaa pääosin omana toimintana. Kuvantamisen taloutta painaa aiemmin sattunut laiterikko, mutta muita ennalta arvaamattomia kuluja ei ole syntynyt. Henkilöstön työelämänlaadun mittaustulos on pysynyt kuvantamisessa hyvällä tasolla ja näiltä osin tavoitteet on saavutettu. Yhteistyötä kaikkien sidosryhmien kanssa tullaan parantamaan lisäämällä yhteistyöpalavereita tarpeen mukaan.

Patologian palvelutuotanto on ajanjaksolla toteutunut suunnitellusti. Edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna saapuneiden näytteiden kokonaismäärä laski 4 %. Näytteiden vastausaikataivoitteissa pysyttiin aikavälin jokaisena kuukautena. Yhteistyöpalavereja on käyty muun muassa onkologian ja vatsapoliklinikan kanssa näytemääräkehityksen kustannustietoisuuden lisäämiseksi. Patologia järjesti koulutustilaisuuden oikeaoppisen patologian lähetteen laatimisesta pyrkimyksellä lisätä työtehokkuutta lähe-tevirheiden korjausten vähentyessä.

Välinehuollossa on jatkettu lääkintälaitetekniikan ja laitetoimittajan kanssa käytyä vuoropuhelua laitteiden häiriöistä ja huoltotarpeista. Toiminnanohjausjärjestelmän päivitys toteutui onnistuneesti toisella yrittämiskerralla. Vuoden 2023 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna huollettujen instrumenttien kokonaismäärä väheni 5 % operatiivisen toiminnan laskun myötä. Henkilöstön työelämänlaadun (QWL) mittaustulos parani selvästi noin 69 %:iin välinehuolto ja infektioiden torjunnan- palveluyksikössä tehtyjen toimenpiteiden ansiosta. Infektioiden torjunnassa kuormitusta on lisännyt toukokuulla alkanut selvittely ja seuranta potilaista löytyneisiin resistenttimikrobikantoihin liittyen.

Sihteeripalvelut-palveluyksikössä työntekijöiden sairauspoissaolojen määrä on edelleen runsas. Palveluyksikön johto toimialuejohtajaa myöten on jalkautunut kesän aikana lähityöhön selvittämään työhyvinvoinnin tilannetta. Huhtikuussa 2024 hyvinvointialueella on aloitettu puheentunnistuksen pilotointi, jonka on tarkoitus jatkua vuoden 2024 loppuun saakka. Uudistus on tärkeä osa kokonaisuutta, jolla haetaan taloudellisten säästöjen toteutumiseksi tärkeää sihteerityön uudelleen kohdentumista toimialueella. Tekstinkäsittelijöiden työmäärä on ollut puheentunnistuksen käyttöönoton myötä jonkin verran laskusuuntainen. Isojen yksiköiden lääkäreiden osalta puheentunnistuksen käyttö on edelleen liian vähäistä. Kesäaika lomi-neen on myöskin vanhaan tapaan vaikuttanut purettavien saneluiden määrää pienentävästi.

Lääkehuollon palvelutuotanto toimi suunnitellusti, vaikka päällekkäiset lyhyt- ja pitkäaikaiset poissaolot vaikuttivatkin palvelutuotantoon. Vuoden 2023 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna lääketoimitukset vähenivät noin 7 % ja puhdistiloissa tapahtuva lääkevalmistus väheni kokonaisuudessaan noin 12 %. Tämä johtunee siitä, että hyvinvointialueen tuotannon lasku heijastuu tukipalveluyksikön, kuten lääkehuollon tuotantoon. Henkilöstön työelämänlaadun (QWL) mittaustulos nousi ilahduttavasti ollen nyt noin 60 % (edellinen mittaus 44 %). Todennäköisesti myötävaikuttavana tekijänä ovat olleet muun muassa henkilös-tölle annetut työaikajoustot. Hellä-hankkeessa vuonna 2023 aloitettu ja vakiinnuttamisrahoituksella jat-kettu farmasiatoiminnan moniammatillinen kehittäminen yleislääketieteen poliklinikalla Kajaanissa on saanut monia hyviä tuloksia. Toimenpiteiden kohteena ovat olleet muun muassa asiakkaan lääkelistan ajantasaisuuden, lääkeneuvonta, lääkehoidon tarkistus, lääkehoidon arviointi, unilääkkeiden käytön kartoitus ja lääkkeen käytön lopettaminen sekä muiden lääkerespteihin liittyvien yhteydenottojen vas-taaminen. Tammi-kesäkuussa yksittäisiä tapahtumia ollut hankkeella yhteensä noin 3400 kpl.

Kuntoutuspalvelut

Asiakaskontakteja on toteutunut viime vuoden vastaavaa aikaa nähden noin 9 % enemmän ja asiakkaiden määrä on kasvanut noin 2 %. Etäkontaktien osuus on ollut 11 % (3519 kpl). Kuntoutuspalvelut pysyttiin järjestämään pääsääntöisesti hoitotakuun puitteissa. Kehitysvammaisten pitkäaikaisilta laitostoilta vältyttiin alkuvuodesta hyvillä hoitosuunniteluilla. Muut ostopalvelut toteutuivat suunnitellusti ja ovat alkuvuoteen painottuvia erityisesti lymfaterapian osalta.

Kotikuntoutustiimi -pilotti on jatkunut Kuhmossa. Tiimi vastaa alueen arviointi- ja kuntoutusyksikön, koti-hoidon fysioterapian ja tehostetun kotikuntoutuksen palveluista. Kehityshankkeiden eri työryhmiin osallis-tui useita kuntoutuksen asiantuntijoita. Ravitsemusterveyden hanke on käynnistymässä syksyllä. Henki-löstön työhyvinvoinnin (QWL) mittaustulos parani kuntoutuspalvelualueella. Henkilöstötilanne on ollut hyvä niin terapia-, hoito- kuin lääkärihenkilöstön osalta. Kuntoutusohjausprosessien yhteensovittaminen on aloitettu näön ja kuulon kuntoutusohjauksessa. Tavoitteena on hoitojonojen kasvun estäminen ja haa-voittuvuuden vähentäminen supistuvasta rahoituksesta huolimatta.

Hoitotarvikkeiden ohjeita aloitettiin päivittämään yksi tuoteryhmä kerralla yhteistyössä tarvikkeita myöntävien tahojen kanssa. Hoitotarvikkeiden Effector-hoitotarvikkeiden palvelu osion käyttöönottokoulutukset ovat toteutuneet koko henkilökunnalle. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden kierrätyksiä, huoltoja ja rekisteröintejä on tehostettu. Kehitysvammaosaston täyttöaste on ollut korkea.

Lasten ja perheiden terveystyöt

Palvelualueella tavoitteena on käyttää mahdollisimman vähän ostopalvelulääkäreitä. Tavoitteessa on onnistuttu varsin hyvin, sillä palvelualue ostaa ainoastaan lastenlääkäreitä päivystystoiminnan varmistamiseksi. Yksi tärkeimpiä keinoja omien työntekijöiden hankkimiseksi on erikoistuvien lääkäreiden kouluttaminen. Viime vuonna kehitetyn maksuton ehkäisy- toimintamallin myötä myös hoitajia on koulutettu ehkäisyyn liittyviin toimenpiteisiin ja tarkastuksiin eikä vuokralääkäreitä tarvita tänä vuonna toimintaan. Lastentautien osalta yliopistosairaalaostot ovat vähentyneet, koska toiminta on voitu tuottaa itse.

Palvelualueelta neuvoloiden osalta on oltu mukana suunnittelemassa palveluverkon uudistamista. Säästöt syntyvät vuokratuloihin.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö on tiivistä. Erikoissairaanhoidon lääkärit pitävät vastaanottoa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon kontrolleja on siirretty perusterveydenhuoltoon. Keskitason perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluja lapsille ja nuorille pyritään kehittämään hankkeessa, jossa säästöjä saadaan, kun hoito kohdentuu oikeaan paikkaan.

Palvelualueella pysytään kaikilta osin hoitotakuussa. Gynekologien leikkaussali-Lean toiminnan ansiosta leikkausjonot naistentautien osalta on purettu. Seuraava tavoite on saada toiminta laajenemaan muillekin erikoisalueille.

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito

Palvelualueen ydintoimintojen varmistaminen tulevien eläköitymisten myötä on yksi palvelualueen tämän hetken tärkeimmistä kysymyksistä. Syksyn aikana tehdään erilaisista toimintavaihtoehdoista selvitys, jossa tarkastellaan erityisesti tahdosta riippumattoman hoidon järjestämisen mahdollisuuksia ja mahdollisten muutosten vaikutusta palvelukokonaisuuteen. Selvitykseen on saatu vakiinnuttamisrahaa ja tekijää haetaan. Myös palvelualuepäällikön tehtävä on ollut haettavana uudelleen kelpoisuusehtojen muutoksen jälkeen.

Käyntimäärät aikuisten avohoidossa ovat laskeneet noin 3 % edellisestä vuodesta, mutta asiakkaiden lukumäärä on pysynyt samana. Muutoksella on pyritty vastaamaan talouden sopeuttamistarpeisiin. Asu- ja asumispalveluissa kuntoutuskotien kuormitusprosentit ovat hieman lisääntyneet ja paikat ovat pääasiassa täynnä. Aikuispsykiatrian osastolla kuormitus on hieman laskenut edellisestä vuodesta. Sen sijaan lastenpsykiatrian läheteiden määrä kasvanut yli 29 % verrattuna samaan aikaan viime vuonna. Nuorisopsykiatrian läheteiden määrä ollut noin 8 % pienempi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Osastoilla kuormitus ollut yli 100 %.

Mielenterveys ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden yksityisiä palveluntuottajia Kainuun alueella on vähän. Suuren palveluntarjoajan lopetettua toimintansa oman toiminnan nykyisen tason säilyttäminen on välttämätöntä, jotta ostopalvelujen lisääntyvältä käytöltä Kainuun ulkopuolelta välttytään. Kajaaniin tarvitaan vanhojen, epäasianmukaisten rakennusten tilalle rakennuskokonaisuus, johon kuuluu joustavia, tarvittaessa muuntokäyttöisiä ja eritasoisia asumispalveluja sekä kotiin vietäviä palveluja mielenterveys ja riippuvuuksien hoidon asiakkaille.

Henkilöstön rekrytointi, erityisesti erikoislääkäreiden rekrytointi palvelualueelle, on ollut vaikeaa jo pitkään. Tilanne on sama psykologien rekrytoinnissa. Tehtäviin ei ole ollut hakijoita. Virkalääkäreiden saanti olisi

taloudellisesti kannattavinta. Hyvä uutinen kuitenkin on, ettei psykiatrian erikoislääkäreiden kilpailutus tuonut myöskään merkittävää nousua hintoihin.

Hankkeena aloittaneen vaikeasti psyykkisesti sairaiden työhön kuntoutuksen (IPS-toiminnan) siirtymistä omaksi toiminnaksi vuoden 2025 alusta on valmisteltu. Rekrytointi ja tehtävänkuvien muotoilu on menossa. Kaksi vakanssia on muutettu tähän tehtävään. Tavoitteena on edistää asiakkaiden kuntoutumista työelämään. Terapiat etulinjaan- toimintamallia laajennetaan koko Kainuun alueelle ja koulutukset jatkuvat syksyllä. Tavoitteena lisätä matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja koko Kainuun alueella. Nuorten perustason mielenterveyspalveluiden parantamiseksi aloitettiin pilotti kesäkuussa. Neuropsykiatristen lähetteen tutkimusjonon lyhentäminen hankkeessa on toteutunut keväällä 33 asiakkaan tutkimusten osalta ja työ jonojen lyhentämiseksi jatkuu edelleen. Tavoitteena on päästä jonotilanteesta eroon ja saada neuropsykiatriset tutkimukset perustyön osaksi.

Osastohoidon palvelut

Perusterveydenhuollon osastoilla toiseen hoitopaikkaan odottavien määrä on jatkuvasti noin 9 potilaan luokkaa. Tilannetta tarkastellaan ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä vähintään kerran viikossa yhdessä yli toimialuerajojen. Osastojen kuormitus on ollut 101 % eli perusterveydenhuollon osastopaikat ovat käytännössä täynnä koko ajan. Hoitajaksojen kesto on pidentynyt alkuvuoden noin 9,5 vuorokaudesta 12 vuorokauteen, koska toiseen hoitopaikkaan odottavien odotusajat ovat pidentyneet. Osastotoiminnan muutokset ovat jatkuneet asteittain. Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikössä on ollut vielä 10 akuuttipaikkaa käytössä ja Kajaanissa on ollut 2 hoivapaikkaa ja 38 akuuttipaikkaa käytössä. Kajaaniin on saatu rekrytoitua toivottua lisähenkilöstöä, mutta tehtävien vastaanottaminen toteutuu vasta kesälomasijaisuuksien jälkeen. Lisää akuuttipaikkoja päästään avaamaan vasta syyskuun alussa.

Erikoissairaanhoidon osastohoidossa osasto A:n bruttokuormitus on ollut 84 % ja osasto B:n 97 %. Osastohoitojaksoja osasto A:lla 1182 kpl ja osasto B:llä 1480 kpl. Hoitajaksojen keskimääräiset bruttopäivät ovat osasto A:lla noin 5,2 ja osasto B:llä 4,6 päivää. Jatkohoitoon jonottavia potilaita oli osasto A:lla 100, keskimääräinen odotusaika on noin 5 päivää. Osasto B:llä 94 potilasta jonotti keskimäärin noin 4,5 päivää jatkohoitoon. Kotiutuskoordinaatio -hankkeen myötä osastoilla alkanee syksyllä Uoma -lyhytaikaissijoitusohjelman pilotointi. Ohjelmasta odotetaan saatavan nykyistä merkittävästi enemmän tiedolla johtamisen tietoa yksiköiden tyhjästä paikoista, jonotusmääristä ja tilannekuvasta.

Leikkaus-anestesia yksikössä kaikki hoitajavakanssit ovat täytettyinä. Aikakiintiökäyttöaste on ollut noin 83 % ja salien vaihto aika 33 minuuttia, joka on kansallisesti hyvää keskitasoa. Gynekologian salista on jatkettu Lean-toimintaa, jossa tavoitteena on lisätä yksi leikkauspotilas iltapäivään ja siten lyhentää leikkausjonoja kustannusvaikuttavasti. Heräämöstä kotiin -toiminnan käyttöaste on ollut noin 73 %, mikä ei ole vielä tyydyttävä. Tämän suhteen lisätoimenpiteitä on suunniteltu muun muassa yhteisten kokouskäytäntöjen tehostamisen kautta. Lonkan tekonivelleikkausten suunnittelu soveltuvin osin Heräämöstä kotiin -malliin on aloitettu. Leikkauksia ei ole peruttu osastopaikkapuutteen takia, mutta 37 leikkausta on jouduttu perumaan toimenpidelääkärin puuttumisen takia. Tämä kuvastaa rekrytointi- ja taloustilanteen vaikeutta.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Vastaanottopalveluissa Hyrynsalmen, Kuhmon, Sotkamon ja Suomussalmen terveysasemat pysyvät hoitotakuussa, mutta Kajaanissa, Paltamossa ja Ristijärvellä on jonoa. Kesän jälkeen jonot käydään myös teknisesti läpi päällekkäisyyksien poistamiseksi. Samalla tehostetaan etäavun antamista vastaanotolta toiselle. Toimintaa ja toimintamalleja kehittämällä tavoitellaan jonojen poistamista ilman erillistä kallista jononpurkua, johon talousarviossa ei ole käytännössä varattu rahaa. Hoidon jatkuvuuden turvaajat - omalääkäri ja omahoitaja (H2O) -hankkeeseen on rekrytoitu kehittäjät ja hanke on käynnistymässä. Vastaanottojen henkilöstöä ja johtoa on tiedotettu hankkeesta. Myös tämä hanke auttaa ehkäisemään

jonojen muodostumista, koska tutkimusten mukaan esimerkiksi kontrollikäyntien tarve vähenee tutun lääkärin hoidossa.

Kehittämistyötä ja toimenpiteitä häiriökäynnin ja hukan vähentämiseksi sekä digitaalisen ohjaustaulun saamiseksi jatketaan vastaanottojen ja Kestävän kasvun Kainuu II-hankkeen yhteistyönä. Diagnoosien kirjaamisen tilastointiraportteja seurataan säännöllisesti ja puutoksiin on reagoitu, mikä on jo johtanut diagnoosien puuttumisen vähenemiseen.

Haavanhoidon prosessin sujuvoittamiseen ja ajanmukaistukseen tähtäävä hanke on käynnistynyt hanke- rahoituksen turvin. Tavoitteena on ennalta ehkäistä henkilö- ja talousresursseja kuluttavat kroonistuneet haavat.

Poliklinikkapalveluissa erityisesti kirurgialla lähetejonot ovat kasvaneet voimakkaasti edelleen alkuvuo- desta. Hoitotakuu on ylittynyt sekä lähete-, että leikkausjonoissa. Kirurgialla hoitotakuu toteutuu vain plastiikkakirurgialla. Vaikka hoitojonojen kasvua on pyritty estämään mittavalla päiväaikaisen työn toi- menpidesuunnitelmalla, on väistämättä yksi suurimmista syistä jonotilanteen heikkenemiseen toimialu- een tiukka talousarvio ja hyvinvointialueen kokonaisvelan tilanne, joka ei taloudellisesti mahdollista jo- nonpurkua. Alkuvuoden aikana jononpurkua on käytetty vain kiireellisten (R1) ja syöpäpotilaiden osalta. Jononpurkusopimukset loppuvat 30.6.2024, jonka jälkeen tähänkin jononpurkuun tarvitaan uudet työnte- kijä- ja työnantajaosapuolten neuvottelut.

Pisimmät leikkausjonot ovat lonkan ja polven tekonivelleikkaukseen sekä tyrä- ja peräpukamaleikkauk- seen. Vatsataudeilla hoitotakuu ylittyy gastroskopia- ja kolonoskopiapotilailla. Määräaikauskutsujonoa on kardiologiassa saatu erilaisin toimenpitein lyhennettyä, mutta edelleen noin 230 potilasta odottaa aikaa. Ulkoinen auditointi on toteutunut ja ISO 9001:2015 sertifikaatti on voimassa.

Suun terveydenhuolto

Suurin osa suun terveydenhuollon pienistä vastaanotoista oli alkuvuonna 2024 jonottomia. Kiireettömän hoidon jono oli 2200 potilasta ja kohdistui Kajaaniin ja Sotkamoon. Tiukan talousarvion vuoksi paikallista jononpurkusopimusta ei ole pystytty käyttämään aikaisempien vuosien tavoin. Taloustilanteesta johtuen myös palvelusetelien myöntäminen jouduttiin lopettamaan vuoden 2024 määrärahojen loputtua jo huhti- kuun alussa. Vastaanottoaikojen kokonaissaatavuus on siten alkuvuonna 2024 heikentynyt ennako- odotusten mukaisesti aktiivisista ja lukuisista kehittämistoimenpiteistä huolimatta. Ulkopuolista kehittä- misrahoitusta saaneen lohkeamapalvelusetelin myöntämistä voitiin kuitenkin edelleen jatkaa.

Vuokratyövoiman osuus henkilöstöstä oli Kainuun suun terveydenhuollon osalta poikkeuksellisen vähäi- nen, mikä on monen kehittämistoimenpiteen positiivinen lopputulos ja myös suuri talousarvio Hammas- lääkärirekrytoinnit onnistuivat keväällä yli odotusten: esimerkiksi Sotkamon uuteen sotokeskukseen rek- rytoitiin jo tässä vaiheessa uusia lääkäreitä. Hakemuksia tuli kolminkertainen määrä paikkoja kohden. Kesäkuussa tehtiin jonon potilassegmentointia ja löydettiin uusia keinoja parantaa aikojen saatavuutta.

Hammaslääkärien hyvä saatavuus uhkasi kuitenkin sulaa avustavan henkilökunnan vähyyteen. Hoito- henkilöstön niukka määrä johti viikoittain häiriöherkkään työvuorosuunnitteluun eikä vastaanotoilla voitu tehdä potilastyötä täydellä kapasiteetilla. Lähestymme valtakunnallista trendiä, jossa hammaslääkäri- rekrytointeja ei voida tehdä hoitohenkilöstön saatavuuden vaikeuksien vuoksi. Toisaalta myöskään ham- maslääkärirekrytointeihin ei ole talousarviossa varattu riittävästi rahoitusta.

Suun terveydenhuollossa kiireettömän hoidon jonot tarkoittavat kuitenkin onneksi lähtökohtaisesti oireet- tomia potilaita, jotka hakeutuvat seulonnan kaltaiseen suun tutkimukseen säännöllisesti muutaman vuo- den välein. Tältä osin jonot poikkeavat esimerkiksi sairaista potilaista koostuvista erikoissairaanhoidon leikkausjonoista. Nykyisessä taloustilanteessa suun terveydenhuollossa joudutaankin pohtimaan yhä enemmän, painotetaanko hoidon saatavuudessa uusien potilaiden ja kutsupotilaiden tutkimuksia vai jo

olemassa olevien, toimenpiteitä tarvitsevien potilaiden hoitosuunnitelmien toteuttamista. Nämä ovat toisilleen vastakkaisia vaihtoehtoja, joissa painotus toiseen suuntaan tarkoittaa käytännössä toisen suunnan toimenpiteiden saatavuuden heikkenemistä.

4.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Kuvantamisen talousarvio on toteutunut varsin suunnitellusti, vaikkakin magnaattikuvauskoneen ylläpitävä laiterikko painaa talousarviota. Muita yllättäviä kuluja ei ole onneksi tullut. Toimintatuottoja on kertynyt suunniteltua vähemmän. Tämä johtunee operatiivisten yksikköjen toimintojen vähentymisestä talousarvion supistuessa ja toisaalta aktiivisesta toiminnan kehittämisestä. Aikoja on kuvantamiseen ollut tarjolla entiseen tapaan.

Patologian toimintakuluissa on tarkasteluajanjaksolla lievä nousu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna johtuen henkilöstömenojen ja palvelujen kokonaisuutena lievästä kasvusta. Kuitenkin kaikissa talousarvion päämenoerissä on toistaiseksi pysytty. Ilman uusia merkittäviä lisäleikkauksia talouden mitatut ennakoivat patologialle talousarvion määräraharavauksessa pysymistä aktiivisten muutosjohtamistoimenpiteiden ansiosta. Leikkaavan lisätalousarvion patologiaan kohdistunut lisäerä 19 000 euroa on vähennetty.

Välinehuolto ja infektioiden torjunnan yksikkö on pysynyt talouden toteuman osalta talousarviossa.

Sihteeripalveluyksikkö on pysynyt talouden toteuman osalta talousarviossaan hyvin. Henkilöstökuluissa ei ole ollut ylityksiä. Tämä johtuu siitä, että sijaisia ei läheskään kaikkiin pitkiin poissaoloihin ole otettu, vaan työ on järjestetty sisäisin järjestelyin.

Lisäleikkauksen jälkeenkin lääkehuollon talousarvio pysynee talousarvioraamissaan etenkin ennakoitua suurempien lääkehuollon myyntituottojen ansiosta. Myös henkilöstömenot ovat olleet tarkastelujaksolla hieman ennakoitua pienemmät. Valitettavana syynä tähän ovat pitkät sairauslomat.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuksen palvelualueen talousarvio vuodelle 2024 on haasteellinen erityisesti johtuen kesken vuotta palvelualueelle kohdistetusta satojen tuhansien eurojen negatiivisesta lisätalousarviosta. Leikkauksia kohdennettiin niin henkilöstökuluihin, palvelujen ostoihin kuin lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineisiin. Aktiivisten muutostoimenpiteiden ansiosta välitöntä vaaraa talousarvion ylityksestä ei kuitenkaan ole. Esimerkiksi toimintatuottoja on kertynyt jonkin verran edellisvuotta paremmin. Taustalla lienee korotettujen asiakasmaksujen lisäksi tehostettu käyntien tilastointi. Myöskään henkilöstökuluissa ei ole ollut ylityksiä lisäleikkauksista huolimatta. Valitettavasti tämä on tarkoittanut sitä, että kesäsjaisia on voitu ottaa vain muutamia eikä osa-aikaisuuksiin ei ole otettu sijaisia lainkaan, vaikka työntekijöitä olisi ollut tarjolla. Myös loppuvuonna henkilöstön kulujen leikkaukset on suunniteltu katettavaksi jättämällä osa tehtävistä täyttämättä. Aktiivisista kehittämistoimenpiteistä huolimatta tämä aiheuttaa osittain asiakkaiden kuntoutuksen viivästymistä. Pyrkimyksenä on kuitenkin pysyä hoitotakuun määrittelemissä rajoissa.

Palvelujen ostoissa on säästetty, kun hyvän suunnittelun ansiosta kehitysvammayksiköllä ei ole ollut tarvetta laitosostoihin, vaan palvelut on pystytty järjestämään Kainuun hyvinvointialueen omana toimintana. Sen sijaan aineissa ja tarvikkeissa erityisesti hoitotarvikkeiden kulut ovat ylittäneet talousarvion. Omassoten kautta tulevat hoitotarvikekontaktit ovat lisääntyneet alkuvuonna 40 %. Lisäksi hoitotarvikkeiden hinnat ovat kohonneet. Aktiivisina toimenpiteinä on tehostettu prosesseja ja tarkistettu hoitotarvikkeiden myöntämisperusteita sekä lisätty hoitotarvikkeita määrävän henkilöstön ohjausta.

Vaikka talousarvio kuntoutuspalvelujen osalta näyttänee pysyvän raamissaan, liittyy talousarvion toteutumiseen kuitenkin myös riskejä. Erilaisten hoitotarvikkeiden ja apuvälineiden kustannukset voivat edelleen nousta kotiin annettavan hoidon yleistyessä. On huomattava, että kuntoutuspalveluilla ei ole mahdollisuutta täysin itsenäisesti vaikuttaa muilta palvelualueilta määrättäviin hoitotarvikkeisiin ja apuvälineisiin. Säästöt edellyttävätkin vahvaa yhteistyötä muiden palvelualueiden kanssa. Myös kehitysvammaisten laitoshoidon ostoissa yksikin "tahdosta riippumaton erityis" -potilas saattaa nopeasti nostaa ostopalvelukustannuksia merkittävästi.

Lasten ja perheiden terveystaloudet

Lasten ja perheiden palvelualue on toistaiseksi pysynyt erittäin tiukaksi luodussa talousarviossaan. Tässä on auttanut esimerkiksi se, että toimintatuottojen laskutuksia synnytysten osalta on osittain tarkasteltu vastaamaan paremmin palvelun todellisia kustannuksia. Sen sijaan kulurakenteen osalta talousarvio on osin lievästi ylittetty lukuun ottamatta henkilöstökustannuksia. Talousarvion 2024 toimintoihin kohdistuneiden leikkausten vuoksi riski ylitykselle saattaa konkretisoitua entisestään, sillä ostolaskut tulevat usein viiveellä. Loppuvuoden riskit taloussuunnitelmaan tulevat hoidon porrastukseen liittyvistä yliopistosairaalan ostoista ja näitä on vaikeaa ennakoita. Yksittäinen pieni keskoslapsi tai vakava pahanlaatuinen sairaus saattaa merkittävästi vaikuttaa pienen palvelualueen budjetissa.

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito

Talouden kokonaisuus näyttää menevän yli budjetoinnin noin 465 000 euroa. Syynä tähän on selvästi odotettua heikompi tuottokertymä, sillä toimintakuluissa ennuste näyttää ylittävän ennusteen mukaan vain noin 112 000 euroa. Talousarvion toteutumiseen tähdätään kiinnittämällä tarkoin huomiota sijaisuuksien täyttämiseen ja ostopalveluiden tiukempaan arviointiin niin asumispalveluissa kuin muissa ostopalveluissa. Riskinä on muiden palvelualueiden tavoin ennakoimattomien yksittäisten vaikeahoitoisten potilaiden ostopalveluiden tarve.

Osastohoidon palvelut

Osastohoidon erikoissairaanhoidon yksikössä toimintatuotot ovat olleet noin 26 %, toimintakulut noin 50 % ja toimintakate noin 56 %. Vaikka erikoissairaanhoidon osastohoidossa toimintatuottoja on kertynyt noin 300 000 euroa enemmän kuin vastaavalla jaksolla 2023, on tuottoja kertynyt silti ennakoitua vähemmän.

Osastohoidon perusterveydenhuollon yksikössä toimintatuotot ovat sen sijaan arvioidussa tasossa. Hyvää tulosta selittää valitettavasti henkilöstökulujen alittuminen, sillä sekä lääkärivirkoja että hoitajavakansseja on ollut Kajaanissa rekrytoinnista huolimatta vapaana. Samasta syystä lääkäreiden osalta työvoiman vuokrauksen kustannukset ylittivät arvioidusta. Talousarviossa on tästä huolimatta pysytty.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Vastaanottopalveluiden talous on pysynyt arvioidun sisällä. Vastaanottopalveluiden tuottokertymä on vielä tavoiteltua pienempi, mutta kertymän arvellaan suhteellisesti nousevan loppuvuotta kohden hoitoon pääsyn parantuessa. Tiukaksi asetettu työvoiman vuokrauksen määräraha on ylittynyt, mutta samanaikaisesti henkilöstökulut alittuvat. Tämä oli jossain määrin oletettavaa, sillä talousarvio rakennettiin tietoisesti ohjaamaan kohti oman toiminnan painotusta - määrärahoja vähennettiin vuokratyövoimasta ja lisättiin palkkoihin.

Poliklinikkapalveluissa toimintatuottoja on kertynyt edellisvuoteen verrattuna enemmän, vaikkakin edelleen vähänlaisesti. Toisaalta toimintatuottojen ennakoitaan loppuvuotta kohden kasvavan, sillä hoitajavastaanottokäyntien maksullisuus otettiin käyttöön kesäkuun alusta. Henkilöstökulut eivät näytä ylittävän, mutta palveluiden ostot ylittävät ennakoitua.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollossa asiakasmaksutuotot pienenivät edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna palvelusetelin suuren käyttöasteen vuoksi. Palveluiden ostoissa olevaa suhteellista ylitystä selittää palvelusetelin menekki. Ylityksen todellisen toteuman ennakoitiin tässä vaiheessa vuotta hyvin haastavaa, sillä palveluseleleistä jää tyypillisesti jopa puolet käyttämättä kokonaan. Henkilöstökulut pysyivät raamissaan eikä työvoiman vuokraus tuonut yllätyksiä. Hammashoidossa hoitotarvikkeiden ja materiaalien osuus toimintakuluista on suuri. Niiden kustannuksia pystyttiin hillitsemään rajoittamalla tilausten määrää, mutta loppuvuonna riskinä on uuden puitesopimuksen kustannustaso, joka ei vielä ole kokonaisuudessaan selvillä. Loppuvuoden henkilöstökuluja hillitään negatiivisella 60 000 euron lisätalousarviolla.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023 %	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	* 1 000 EUR	%
MYYNITUOTOT	9 323	8 959		8 959	2 504	26,9	2 924	32,6
MAKSUTUOTOT	9 279	10 566		10 566	4 280	46,1	4 711	44,6
TUET JA AVUSTUKSET	18	12		12	6	31,8	8	66,1
MUUT TOIMINTATUOTOT	148	71		71	100	67,7	34	47,3
TOIMINTATUOTOT	18 768	19 608		19 608	6 889	36,7	7 677	39,2
HENKILÖSTÖKULUT	-95 011	-102 500	480	-102 020	-44 553	46,9	-46 913	46,0
PALVELUJEN OSTOT	-57 079	-49 184	-1 740	-50 924	-28 123	49,3	-28 023	55,0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-20 993	-20 945	24	-20 921	-10 965	52,2	-10 121	48,4
AVUSTUKSET	-2	-2		-2	-2	103,9	-1	60,2
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 496	-1 247		-1 247	-2 749	50,0	-571	45,8
TOIMINTAKULUT	-178 581	-173 878	-1 236	-175 113	-86 391	48,4	-85 629	48,9
TOIMINTAKATE	-159 813	-154 269	-1 236	-155 505	-79 502	49,7	-77 951	50,1
VALTIONOSUUDET	139 783				83 900	60,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-148	0		0	-2	1,6	-13	0,0
VUOSIKATE	-20 178	-154 269	-1 236	-155 505	4 395	-21,8	-77 964	50,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 775	-2 847		-2 847	-1 365	49,2	-1 404	49,3
TILIKAUDEN TULOS	-22 953	-157 117	-1 236	-158 352	3 030	-13,2	-79 368	50,1

Taulukko 8. Terveyden- ja sairaanhoidon käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

4.3 Tulevan kehityksen arviointi

Toimialueista hyvinvointialueen kunnianhimoisimmin rakennettu talousarvio on ehdottomasti tunnistettavissa oleva riski itsessään. Muiden hyvinvointialueiden suhteen pienen hyvinvointialueen toimialue voi kuitenkin ketteryydellään yrittää pyrkiä lähes mahdollomalta tuntuvaan päämäärään. Jopa terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelle tavoitteeksi asetettu negatiivinen toimintakate -0.8 % näyttäneen vielä saavutettavissa olevalta. Toimialueelle tyypillinen kalenterivuodelle epätasaisesti jakautuva kustannusten kasvu kuitenkin syönee tulosta tulevina vuosineljänneksinä. Myös hyvinvointialueen ylimmän johdon vaihtuminen vaikuttanee väistämättä ainakin hetkellisesti hyvinvointialuetason muutosjohtamiseen, ja myös tämä voi heijastua hyvinvointialueen kokoon nähden suhteessa ison terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen toimintaan.

Toisaalta talousarvioon jo ennalta liitetyt haasteet näyttelevät edelleen selvästi suurempaa osaa riskikonaisuudessa. Merkittävästi vähennettyjen palveluiden ostojen määräraha kasvaa suhteellisesti liian nopeasti, vaikka kokonaisuudessaan suunta esimerkiksi vuokralääkäripalveluiden ostoissa on

ehdottoman oikea. Suurimmaksi haasteeksi näyttää kuitenkin muodostuvan yliopistosairaaloiden ostojen budjetti, jota keskussairaالاتasoisen hyvinvointialueen on vaikeaa sekä ennakoita että hallita. Myös muutoin toimialueelle tyypillinen ennakoimattomuus korostuu pienellä hyvinvointialueella. Tällöin yksittäisten kainuulaisten vakava sairastuminen rahalliselta arvoltaan kalliisti hoidettavaan sairauteen tai vaikkapa poikkeuksellisen voimakkaaksi äityvä influenssaepidemia saattaa näkyä koko toimialueen taloudessa.

Lisäksi toiminnan puolelta henkilöstökuluihin liittyvä jononpurkuun varattujen resurssien leikkaamisen riski on tunnistettu palveluiden jonoutumisen osalta jo talousarvion valmisteluvaiheessa. Tällöin arviointi oli, että jo hoitotakuun ylittäneiden potilaiden jonotilanteen pitäminen ennallaan miljoonaluokan leikkauksesta huolimatta on hyvin vaativa tuloksellisuustavoite. Tähänkin tavoitteeseen on vielä matkaa, sillä tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että etenkin operatiiviset leikkausjonot kasvavat. Toisaalta laadittujen tavoitteellisuustoimenpiteiden vaikutusten arvioidaan näkyvän vasta viiveellä.

Vaikka talousarvion toteutumisen realistisuus on ääri rajoilla, tavoitteellisuustaso huomioiden voidaan arvioida tähänastinen onnistuminen vähintään torjuntavoitoksi ja suhtautua suurella arvostuksella toimialueella työtä tekevään henkilöstöön. Tällä hetkellä näyttää siltä, että terveydenhuollon ydintoiminnoille lähes leimallisen tyypillinen vuosittainen kustannusten huomattava kasvu on onnistuttu järeillä tuloksellisuustoimenpiteillä leikkaamaan merkittävästi aikaisempia vuosia paremmin. Toisaalta voidaan myös todeta, että nykymuotoisella sairaala- ja palvelurakenteella edettäessä säästöjen löytäminen pelkän tuloksellisuuden kautta muodostuu tuleville vuosille entistä vaikeammaksi. Käytännössä se rajoittuu korkeintaan tulevan vuoden kasvupaineen leikkaamiseen ja osin keinot ovat myös kyseenalaiset. Jo nyt, jonotilanteesta huolimatta, emme esimerkiksi pysty nykytaloustilanteessa palkkaamaan hammaslääkäreitä suoralla sopimuksella töihin emmekä täyttämään kaikkia vakansseja muillakaan palvelualueilla, vaikka tuloja olisi. Tilanne on korkeasti koulutettujen ammattilaisten pulasta pitkään kärsineessä Kainuussa lähellä ennen näkemätöntä.

5 Akuuttihoiton ja pelastuksen palvelut

5.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Akuuttihoiton ja pelastuksen toimialueen strategiset tavoitteet vastaavat hyvinvointialueen strategisia linjauksia. Vuoden 2024 alussa aloitettu mittaroinnin kehittäminen kokonaistuloksellisuuden seurantaan varten on edennyt hyvin ollen lopullista katselmointia lukuun ottamatta valmis. Sairaalan episodituottavuuden lisäämiseksi on tehty työtä akuuttihoiton palveluiden yksiköissä lisäämällä kirjaamisen tarkkuutta ja kattavuutta. Hyvinvointialueen turvallisuusorganisaatiossa on pelastuspalvelun osuutta lisätty turvallisuuspäällikön virkavapauden ajalle siirtämällä tehtävät turvallisuuden osalta riskienhallintapäällikkö Saku Hämäläiselle.

Toimialueen järjestämissuunnitelman keskeiset kohteet ovat olleet ensihoidon monituottajamalliin siirtyminen, kotiin vietävien terveydenhuollon palveluiden vahvistaminen kehittämällä akuuttia kotisairaala toimintaa ja aloittamalla tilannekeskustoiminta sekä pelastuksen palvelutasopäätöksen valmistelu ja toteutus. Ensihoidon monituottajamalliin siirtymisen johdosta käynnistetyt YT-neuvottelut ovat saatettu ensimmäisen puolen vuoden aikana loppuvaiheeseen. Muutoksen johdosta ensihoidon henkilöstössä on ollut normaalia enemmän vaihtuvuutta, joka on johtanut ajoittaiseen henkilöstövajeeseen, jota paikkaamaan hankittiin kesän ajaksi Med Group Oy:ltä päiväaikainen perustason lisäyksikkö. Monituottajamallin mukainen toiminta alkaa 2.9.2024.

Tilannekeskuksen toiminnassa perustehtävät ovat vakiintuneet ja toimintaa on lähdetty laajentamaan. Kesän alussa tilannekeskuksen tehtäviin on lisätty hyvinvointialueen väliaikaisten kriisipaikkojen

koordinointi ja turvpuhelinhälytyskeskus aloittaa toimintansa syksyn aikana. Tilannekeskuksen teke- mällä ensihoidon D-kiireellisyysluokan tehtävien puhelinkäsittelyllä on onnistuttu vähentämään ensihoi- don kiireettömiä tehtäviä 50 %:lla edellisvuoteen verrattuna. Akuutin kotisairaalan tehtävämäärissä on havaittu selkeä kasvu edellisvuoteen verrattuna. Palvelutarpeen lisääntymisestä johtuen Kuhmon akuutti kotisairaala laajeni toimintaansa 4/24 lähtien kattamaan myös viikonloput. Kuhmon Kotisairaala muutti toimipisteensä Kuhmon Honkalinnaan 4.6.2024. Kaikkien kotisairaalayksiköiden diagnostiikkavälineistöä on parannettu lisäämällä yksiköihin vieritestauslaitteet.

Päivystysalueella toiminta on ollut operatiivisten tunnuslukujen valossa aikaisemman kaltaista. Yhteistyö perusterveydenhuollon kanssa on toteutunut hyvin, josta osoituksena on kiire-vastaanottoaikojen lisää-ntyminen perusterveydenhuollon puolella, mikä on sujuvoittanut hoitopolkuja. Viikoittaiset osastotilannera- portit ovat parantaneet jatkohoitopaikan järjestelyjä päivystysalueelta. Tehoja valvontaosaston kuormitus on ollut vaihtelevaa kuten aikaisemminkin. Rauhallisempina aikoina on avustettu muita yksiköitä. Potilas- määrät ovat viime vuoden tasolla.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelu ja toteutus ovat olleet keskiössä koko hyvinvointialueen toiminnan ajan. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on suunniteltu vastaamaan kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita, sekä onnettomuus- tai uita uhkia kaikissa tilanteissa. Nykyisen palvelu- tasopäätöksen mukaista toimintaa ei ole kuitenkaan kyetty täysimääräisesti toteuttamaan krooniseksi kehittyneen henkilöstövajeen johdosta. Haasteita on etenkin rekrytoinnissa pienille paikkakunnille. Sen sijaan turvallisuus ja varautumistyöhön on kyetty resursoimaan riittävästi henkilöstöä. Tämän ansiosta hyvinvointialueen pelastustoimi kykenee ylläpitämään kokonaiskuvaa yhteiskunnan turvallisuustilan- teesta ja hyvinvointialueen riskeistä sekä muista palvelutarpeen muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä. Aluehallintoviraston toimesta pelastustoimen suorituskykyyn ja tavoittamisviiveisiin on kiinnitetty toistu- vasti huomiota ja pelastustoimessa ongelmakohtien korjaamiseen on tehty korjaussuunnitelmia kuten myös yleisesti harva-alueiden pelastustoimen tulevaisuuden toteuttamismalleihin.

5.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023 %	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jälk. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	* 1 000 EUR	%
MYYNITUOTOT	2 632	3 008		3 008	650	24,7	701	23,3
MAKSUTUOTOT	1 136	1 249		1 249	551	48,5	581	46,5
TUET JA AVUSTUKSET	2 228	2 800		2 800	966	43,3	905	32,3
MUUT TOIMINTATUOTOT	47	48		48	41	87,8	23	48,0
TOIMINTATUOTOT	6 043	7 105		7 105	2 207	36,5	2 210	31,1
HENKILÖSTÖKULUT	-27 939	-29 630	-1 106	-30 736	-17 260	61,8	-13 487	43,9
PALVELUJEN OSTOT	-5 523	-6 666	496	-6 170	-2 759	50,0	-3 058	49,6
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 080	-2 413	60	-2 353	-1 008	48,5	-989	42,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 246	-1 214		-1 214	-1 137	50,6	-443	36,5
TOIMINTAKULUT	-37 787	-39 923	-550	-40 473	-22 165	58,7	-17 978	44,4
TOIMINTAKATE	-31 744	-32 818	-550	-33 368	-19 958	62,9	-15 768	47,3
VALTIONOSUUEDET	28 580	8 912		8 912	18 573	65,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-12				-338	2 924,2	-0	0,0
VUOSIKATE	-3 175	-23 906	-550	-24 456	-1 723	54,2	-15 769	64,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-688	-704		-704	-343	49,9	-329	46,8
TILIKAUDEN TULOS	-3 863	-24 610	-550	-25 159	-2 066	53,5	-16 098	64,0

Taulukko 9. Akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

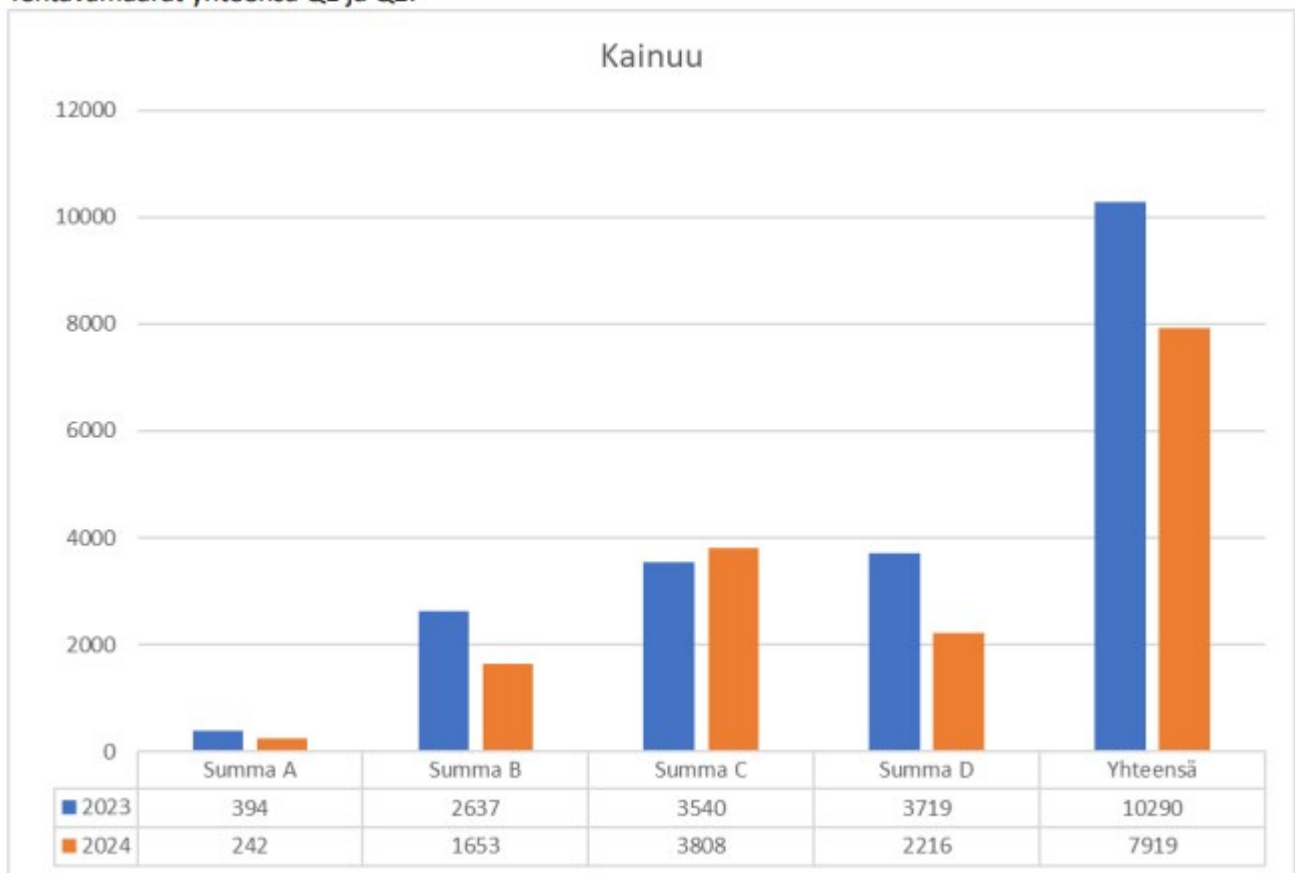
Toimialueen talous on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Toimintatuotoissa on riski, että talousarvion mukaista kertymää ei saavuteta ensihoidon tehtävämäärän vähenemisestä johtuen. Toimintakulujen kertymä puolen vuoden osalta on pienempi kuin vertailuvuonna. Toimintakatteen ennustetaan tuottojen ja kulujen perusteella pysyvän talousarviossa.

Operatiiviset mittarit

Ensihoidon tehtävämäärät

Ensihoidon tehtävämäärät ovat laskeneet edellisvuoteen verrattuna 23 %. Merkittävän muutoksen syynä on sekä tilannekeskustoiminnan käynnistyminen että hätäkeskuslaitoksen toiminnassa tapahtunut muutos tehtävien käsittelyssä. Tehtävämäärän väheneminen on havaittu myös muilla YTA-alueen hyvinvointialueilla, joskaan ei yhtä suurena kuin Kainuussa.

Tehtävämäärät yhteensä Q1 ja Q2.

Päivystyksen käyntimäärät

Päivystyskäynnit ja ppilma-käynnit prosentteina 2024 (vrt. 2023)

Kuukausi	Käynnit(kontaktit)	Ppilma	%	Käynnit(kontaktit)	Ppilma	%
Tammi	2432	536	22,04	2708	508	18,76
Helmi	2405	601	24,99	2468	487	19,73
Maalis	2656	624	23,49	2703	529	19,57
Huhtik	2506	573	22,87	2700	564	20,89
Touko	2674	630	20,44	2544	577	22,68
Kesä	2531	670	26,47	2554	600	23,49

Käyntimäärät vuoteen 2023 verrattuna pysyneet samalla tasolla. Ilman ajanvarausta (Ppilma) tulevien osuus kuukausittaisesta käyntimäärästä on huomattava, keskimäärin 20 % joka kuukausi.

Akuutti kotisairaalan tehtävämäärät

Tehtävämäärät ovat kasvaneet edellisvuoteen verrattuna merkittävästi.

2024	Tammikuu Käynnit/Potilaat		Helmikuu Käynnit/Potilaat		Maaliskuu Käynnit/Potilaat		Huhtikuu Käynnit/Potilaat		Toukokuu Käynnit/Potilaat		Kesäkuu Käynnit/Potilaat	
KAKOS	640	154	540	130	767	141	766	146	814	151	814	139
KUKOS	191	53	177	54	157	45	204	73	297	92	350	104
RIKOS	38	7	20	5	22	4	6	4	0		0	
SUKOS	151	43	145	34	146	34	123	35	165	42	248	43
Yhteensä	1020	257	882	223	1092	224	1099	258	1276	285	1412	286

2023	Tammikuu Käynnit/Potilaat		Helmikuu Käynnit/Potilaat		Maaliskuu Käynnit/Potilaat		Huhtikuu Käynnit/Potilaat		Toukokuu Käynnit/Potilaat		Kesäkuu Käynnit/Potilaat	
KAALI	552	124	632	111	603	116	782	141	942	156	859	137
KUALI	5	4	9	5	23	8	17	7	16	4	9	3
RIALI	19	9	48	5	36	12	40	10	40	9	33	6
SUALI	104	24	112	28	110	22	124	24	83	20	127	22
Yhteensä	680	159	801	147	772	148	963	180	1081	188	1028	165

Tilannekeskuksen toimintaluvut

Tilannekeskuksen konsultaatiolinja terveydenhuollon ammattilaisille on otettu toimintalukujen valossa hyvin vastaan. Konsultaatiolinjan avulla tilannekeskus pystyy vastaamaan toimintayksiköiden tarpeisiin nopeasti aina kulloinkin tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Takaisin soitettujen puheluiden määrät 1.-6.2024

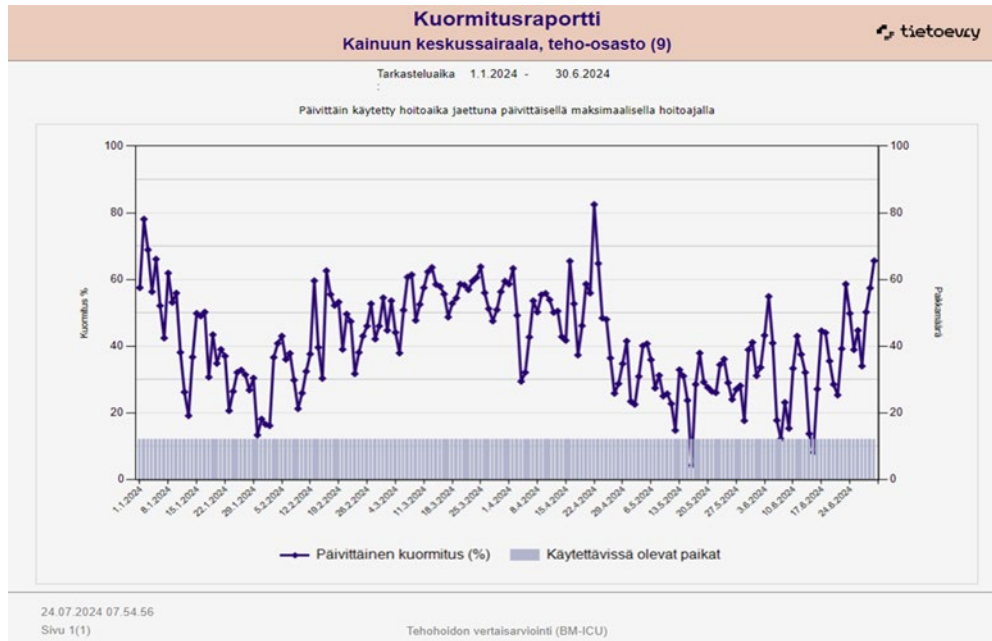
Kuukausi	116117	116117EN	Konsult	PV
Tammikuu	3550	11	329	394
Helmikuu	3410	25	298	590
Maaliskuu	3785	21	292	816
Huhtikuu	3366	13	388	660
Toukokuu	3668	21	352	315
Kesäkuu	3729	12	363	180
Yhteensä	21508	103	2022	2955

Kuukausi	Kaikki puhelut ka	Pisin aika	Konsultaatio aika ka	Pisin
Tammikuu	0:32:20	3:37:47	0:10:19	1:08:23
Helmikuu	0:35:09	3:44:15	0:09:49	1:52:29
Maaliskuu	0:38:00	4:19:10	0:08:52	0:50:15
Huhtikuu	0:33:18	10:49:30	0:09:18	0:58:53
Toukokuu	0:31:44	3:36:10	0:09:02	2:02:10
Kesäkuu	0:26:34	2:59:09	0:07:48	1:23:46

Teho- ja valvontaosaston kuormitusluvut

Hoitajaksot 517, joista tehohoidon jaksoja 68. Kuormitus aste 50–60 % välillä, kevään mitoituslaskelman tuloksissa kokonaiskuormitus 54,6 %

Riskienhallinta ja turvallisuuspalvelut

Onnettomuusienehkäisyyn toimintayksikkö suoritti raportointijakso aikana tammi – heinäkuu 2024 määraikaisia valvontoja yhteensä 368 kappaletta, mikä vastaa 71 % vuositavoitteesta. Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointikyselyt on postitettu seurantajaksolla, kyselyn palautusprosentti on aikaisempien vuosien tasolla ja valvontaan määritelty 10 % valvontakäynnit ovat käynnissä.

Epäsäännöllisen valvonnan osalta kaikki vireille nousevat ilmoitukset ja pyynnöt käsitellään. Valvontatoimenpiteet toteutetaan pelastusviranomaisen arvion mukaisesti. Paloriskikohteisiin valvontaa on tehty 21 kpl, erityisiä tarkastuksia 27 kpl ja jälkipalotarkastuksia 42 kpl. Kemikaalivalvontakohteiden tarkastuksia ja päätöksiä on tehty 11 kappaletta.

Asiantuntijatehtävien osalta asiakirjavalvontaa on tehty 148 kappaletta, lausuntoja on annettu 47 kappaletta sekä neuvontakohteita 24 kappaletta. Asiantuntijatehtävät noudattavat aikaisempien vuosien vastaavaa seurantajaksota. Uusina lausuntokohteina ovat tulleet mm. aurinkoenergian talteenottoon ja varastointiin liittyvät rakennushankkeet.

Palontutkintatehtäviä on tehty rakennuspalojen yhteydessä yhteensä 19kpl, joista 3- tason tutkintoja 11kpl ja 2-tason tutkintoja 8kpl.

Turvallisuusviestintä

Raportointijaksolla tammi – heinäkuu 2024 pelastuslaitoksen turvallisuusviestintään käytettiin 620 työtuntia, jolla tavoitettiin 165 eri tilaisuudessa 8481 henkilöä. Turvallisuusviestintää on toteutettu viestintäsuunnitelman mukaisesti koko Kainuun alueella.

Pelastuslaitos viestii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa ja käyttää viestinnässä eri kanavia. Raportointijaksolla pelastuslaitoksen viestintädan reagoi Facebookissa 18,3 tuhatta, Instagramissa 13,4 tuhatta sekä viestipalvelu X:ssä 521 henkilöä.

Pelastuslaitoksen turvallisuus- ja varautumistoimintaa kehitettiin niin, että apulaispalopäälliköiden virkojen nimet muutettiin turvallisuus- ja valmiussuunnittelijaksi. Näitä virkoihin saatiin yli 20 hakijaa.

Pelastuslaitoksen riskienhallinnan ja turvallisuuden palveluyksikön toimintaa liitettiin keväällä 2024 hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden koordinointi. Toimintoja hoitamaan liitettiin tiimi, jossa toimi Riskienhallintapäällikön lisäksi valmiuspäällikkö ja valmiussuunnittelija.

Pelastustoimi

Pelastustoimen tehtäviä Kainuun hyvinvointialueen pelastuslaitoksella on vuosittain noin 1800. Yksittäisistä tehtävistä suurimmat ovat ensivastetehtävät, liikenneonnettomuudet sekä erilaiset varmistus- ja tarkastustehtävät. Vakavia onnettomuuksia tapahtuu harvoin, esimerkiksi rakennuspaloja on noin 35 vuodessa. Maastopalot sitovat suuren määrän resurssia ja niiden esiintyvyys vaihtelee, riippuen ympäristön kuivuudesta sekä ukkosten esiintyvyydestä. Kesällä 2024 merkittävä vahinkotapahtuma oli Sotkamon taajaman tulviminen, joka sitoi koko Kainuun resurssi Sotkamoon. Kuluva vuosi vaikuttaa olevan keskimääräinen

Kainuun pelastuslaitos	Pelastustoimen tehtävät 2020-2024					
	tammikuu - heinäkuu					
Onnettomuustyyppi	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä
Ensivastetehtävä	139	116	291	333	219	1 098
Paloilmoitin	117	128	142	116	140	643
Vahingontorjuntatehtävä	193	127	52	40	131	543
Virka-aputehtävä	19	12	21	95	118	265
Muu tarkastustehtävä	112	109	97	97	113	528
Liikenneonnettomuus	203	142	155	152	97	749
Liikennevälinepalo	27	37	32	17	35	148
Ihmisen pelastaminen	29	50	29	32	30	170
Avunantotehtävä	65	74	105	47	27	318
Muu tulipalo	15	29	26	22	27	119
Paloilmoitin	28	38	19	30	26	141
Öljyvahinko	30	34	32	24	24	144
Maastopalo	26	33	7	19	24	109
Rakennuspalovaara	32	21	34	26	18	131
Rakennuspalo	18	23	26	25	18	110
Eläimen pelastaminen	14	21	18	17	15	85
Vaaralliset aineet	7	1	3	3	1	15
Sortuma	0	1	2	5	1	9
Räjähdyk	0	1	0	0	0	1
Yhteensä	1 074	997	1 091	1 100	1 064	5 326

Aluehallintovirasto antoi pelastuslaitokselle keväällä 2024 korjausmääräyksen palvelujen saattamiseksi lainmukaiselle tasolle. Virasto seuraa aktiivisesti palvelujen toteutumista Kainuun alueella. Lisäksi pelastuslaitokselle määrättiin laadittavaksi suunnitelma palvelujen kehittämiseksi, joka toimitettiin Aluehallintovirastoon kesällä 2024.

Yhteistyöalueen pelastuslaitoksen valmistelivat yhteistyösopimuksen, jonka perusteella selvitetään jatkossa yhteistyömahdollisuuksia pelastustoimen tehtävien hoidossa. Yhteistyöalueella jalkautettiin lisäksi yhteinen väestönsuojelusuunnitelma.

Palokuntaprojektissa on rakennettu järjestelmää, jossa kehitetään sopimushenkilöstön pito- ja vetovoimaa sekä osallistetaan henkilöstöä niiden kehittämisessä.

Henkilöstön rekrytointi on ollut haastavaa, eikä virkoja ole saatu täytettyä. Lisäksi kesäsijaisia ei onnistuttu saamaan riittävästi.

5.3 Toimialueen kehityksen arviointi

Toimialueella on tunnistettu merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Valtakunnallinen erikoistuvien lääkäreiden vähäisyys näkyy myös Kainuussa, jonka seurauksena myös päivystysalueella on ollut suuria vaikeuksia rekrytoida riittävästi lääkäriyövoimaa. Konservatiivinen etupäivystys on pystytty vielä tähän saakka hoitamaan omana toimintana. Perusterveydenhuollon triage on ollut lääkäriyövoiman osalta ulkoistettuna jo kuudetta vuotta ja kuluva vuosi on sopimuskauden viimeinen. Mikäli konservatiivisen etupäivystyksen osalta rekrytointi ei tuota tulosta ja ajaututaan ostopalveluun, niin toimintakulut tulevat nousemaan merkittävästi. PTH-triagen lääkäripalveluiden kilpailutus on käynnistetty kesän 2024 aikana ja myös tässä on uhka merkittävään kustannustason nousuun.

Akuutti kotisairaalan tehtävämäärien kehitys on ollut odotetun kaltaista, mutta tavoitteena on jatkossa lisätä entisestään kotiin vietävien terveydenhuollon palveluiden roolia. Mikäli palveluntarve entisestään kasvaa, niin jatkossa voi tulla tarve henkilöstömäärän kasvattamiselle. Tässä tilanteessa lisäkustannukset pyritään hakemaan säästöinä muilta toimialueilta. Tilannekeskuksen laajentuessa nykyinen tila on jäämässä liian pieneksi ja uusien tilojen etsintä on käynnissä.

Ensihoidon monituottajamalliin siirtyminen 2.9.2024 alkaen on suuri toiminnallinen muutos ensihoitoon. Toiminnan käynnistymisvaiheessa ei ole noussut uhkakuvia, joiden johdosta olisi syytä epäillä muutokseen sisältyvän merkittäviä tunnistamattomia riskejä. Muutoksen toteutumista seurataan tiiviisti ensihoitokeskuksen toimintaa kuvaavien mittareiden ja palveluntuottajan kanssa pidettävien seurantapalaverien avulla.

Toimialueen merkittävin investointi on uuden paloaseman valmistuminen Kajaaniin. Kyseinen Tempuhanke etenee pääpiirteissään alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti. Uuden paloaseman luovutusajan kohtaa on lokakuun 2024 alkupuolella.

Kainuun hyvinvointialueen pelastustoimi pyrkii aktiivisesti parantamaan veto- ja pitovoimaa sekä ja pysymään arvostettuna työnantajana, joka huolehtii henkilöstön kehittämisestä, osaamisesta, työssäjaksamisesta ja työhyvinvoinnista, tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Henkilöstön osaamista ja työkykyä ylläpidetään työtehtävien vaatimusten mukaisesti. Henkilöstön toimintakyvyn ylläpitoon kiinnitetään erityistä huomiota koko työuran ajan. Hyvinvointialueen pelastustoimen johtaminen on vuorovaikutteista ja pelastusalan arvojen mukaista.

Pelastustoimen vapaaehtoistoimintaa tuetaan ja käsitellään tärkeänä osana hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujärjestelmää. Vuonna 2024 aloitettiin projekti, jossa aloitetaan panostamaan erityisesti palokuntatoiminnan kehittämiseen Kainuussa. Keskeisenä tavoitteena on perustaan sopimuspalokunta Kajaaniin.

Normaali- sekä poikkeusolojen uhkamallien edellyttämiin väestön suojaamisjärjestelyihin ja oman toiminnan jatkuvuuden hallintaan varaudutaan suunnitelmallisesti. Pelastustoimi tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa väestön suojaamisessa. Väestöä pyritään suojaamaan väestön varoittamisen-, siirtojen,

suojaväistöjen ja väestönsuojien käytön suunnittelun avulla. Esiintyvien uhkien arviointia toteutetaan suunnitelmallisesti.

Pelastustoimen kalustollinen ja määrällinen suorituskyky perustuvat paikallisesti ja alueellisesti arvioituihin onnettomuusuhkiin. Investoinnit tukevat palveluiden saatavuutta yhdenvertaisesti Kainuun alueella.

Pelastuslaitos pyrkii vahvistamaan hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden koordinoitua sekä niiden integroimista pelastustoimen lakisääteiseen tehtävään.

6 Sosiaali- ja perhepalvelut

6.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Sosiaali- ja perhepalvelujen toimialue tukee kuntalaisia eri elämänvaiheissa ja - tilanteissa, toimialueen palvelut on tarkoitettu kaikille ikäryhmille.

Strategiset linjaukset ja järjestämissuunnitelman tavoitteet on huomioitu talousarviokirjan toimintasuunnitelmassa. Toimialueella on jatkettu varhaisen tuen ja peruspalvelujen vahvistamista. Tavoitteena on raskeimpien palvelujentarpeen vähentäminen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen asiakkaiden määrän vähentäminen. Oman toiminnan tehostaminen ja ennaltaehkäisevä työ on ratkaisevia tekijöitä tavoitteisiin pääsemisessä. Toimenpiteet perustuvat NHG:n 28.9.2023 loppuraporttiin: Lapsiperheiden sijaishuolto ja lasten vammais- ja kehitysvammahuollon palvelut sekä meneillään olevaan Kainuun Lape ja Vampa selvityksen jatkoprojektiin. Perustason palvelujen kehittämisessä ja vahvistamisessa on käytetty vakiinnuttamisen määrärahoja.

Kainuun hyvinvointialue ja Kainuun kunnat ovat mukana LAPE – vertaiskehittämisessä. Vertaiskehittämisessä saadaan tietoa Kainuun lasten, nuorten ja perheiden palveluista suhteessa muihin mukana oleviin hyvinvointialueisiin ja maan keskiarvoon. Verkkoraportin mittareita voidaan käyttää toiminnan seurantaan ja palvelujen kehittämiseen. LAPE- vertaiskehittäminen käsittää sosiaali- ja perhepalvelujen lisäksi kuntien sivistystoimen sekä hyvinvointialueen terveystoimen toimialueen.

Palvelurakenteen keventämistä on tehty huomioimalla sähköiset digi- ja etäpalvelut. Lisäksi olemme ottamassa käyttöön sijoitusprosessin päätöksentekomallia, toimintamallin odotetaan tuovan säästöjä hyvinvointialueelle. Päätöksentekomallissa korostuu tiedolla johtaminen, sijoituspäätösten kustannusten ja laadun säännöllinen seuranta ja raportointi. Omalle palvelutuotannolle on laskettu hinnat vuodelle 2023.

Sosiaalipalvelujen palveluverkkoa on tarkisteltu/tarkistellaan ja uudistetaan hyvinvointialueen palveluverkon uudistamisen ja kehitysohjelmien yhteydessä. Lastenkodin ja vammaisten lasten yksikön suunnittelu on aloitettu. Sosiaalityötä kehitetään ja Sosiaalityön ja ohjauksen palvelualueen rakenteita uudistetaan. Pohjoisen YTA alueen kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistetty mm. Sosiaalialan osaamiskeskus toiminnan suunnittelussa ja sosiaalihuollon porrasteisuus selvityksessä.

Uusina lakisääteisinä palveluina valmistellaan alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleille turvapaikanhakijoille perheryhmäkotia sekä päihdeasiakkaiden päiväkeskustoimintaa. Perheryhmäkodin perustaminen viivästyi Migrin tilannearvion vuoksi, suunnittelua jatketaan yhteistyössä ELY:n kanssa syksyn aikana. Päihdeasiakkaiden päiväkeskustoiminta ei järjestynyt omana toimintana, joten valmistellaan palvelun hankkimista ostopalveluna.

Neuvottelut vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisvastuusta kuntien kanssa on aloitettu ja sopimus palvelun järjestämisestä on tehty Sotkamon ja Suomussalmen kunnan kanssa.

Selvitetään asunnottomille päihdeongelmista kärsiville asiakkaille tarkoitettua hätä- tai yömajatyypin palvelun tarvetta. Palvelun puutteesta on tullut sosiaalisen raportoinnin ilmoituksia.

PohjoisSuomen aluehallintovirasto on ottanut Lastenkoti Salmilan henkilöstötilanteen valvontaan, koska henkilöstörakenne ei vastaa lainsäädäntöä. Hyvinvointialueen henkilöstön saatavuus on heikentynyt ja se on vaikuttanut amk-tasoisien henkilöstön saatavuuteen lastenkotitoiminnassa. Henkilöstötilanteeseen on haettu ratkaisua, joka laitetaan toimeksi syksyn aikana.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualueella tuotetaan lakisääteisiä kehitysvammaisten henkilöiden asumisen sekä päivä- ja työtoiminnan sekä kuntouttavan työtoiminnan palveluja aikuisväestölle sekä lastensuojelun sijaishuollon palveluja. Lisäksi järjestetään ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys ja THL:n erillispäätöksen mukainen Oulun turvakodin etäturvakotitoiminta (Kainuun turvakoti).

Oman asumisen palvelutuotannon kustannuslaskenta on toteutunut loppuvuonna 2023 ja päivitetään vuoden 2024 aikana. Kustannuksia on verrattu ostopalveluiden kustannuksiin. Toimintayksiköiden henkilöstön määrää ja mitoitusta suhteessa käyttöasteeseen on tarkasteltu jatkuvana toimintona. Tarkastelujaksolla on kaksi vakanssia sisäisin järjestelyin jätetty täyttämättä. Palvelualueella on lisäksi määräaikaista täytettyjä vakansseja, joiden täyttämistä on arvioitu yksikön tilanteen ja henkilöstömitoituksen mukaan. Kehitysvammaisten laitoshoidon on kokonaan purettu, minkä vuoksi joissakin yksiköissä toteutetaan myös haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden asumispalvelua. Tämän vuoksi asumisyksikössä voi olla korkeampi henkilöstömitoitus.

Kuvapuhelinpalvelu on käynnistynyt laitehankinnoilla vk-rahoituksen turvin. Kuvapuhelinpalvelua on pilotoitu 10 asiakkaan kanssa. Henkilöstöressursista on sisäisin järjestelyin irrotettu yksi työntekijä koordinoimaan kuvapuhelinpalvelun käynnistymistä. Kuvapuhelinpalvelua on tarkoitus laajentaa. Asumisen palvelurakenteen keventämiseen tähtäävä työryhmätyöskentely on aloitettu yhteistyössä vammaisten sosiaalityön kanssa. Asumisen palvelurakenteen keventäminen on edellyttänyt vammaisten sosiaalityöstä tulevaa ennakkointia palvelurakenteen muutostarpeista.

Salmilan lastenkodin ja vammaisten asumisyksikköjen käyttöasteet ovat tarkastelujaksolla olleet hyvällä tasolla. Lasten tilapäishoidon osalta käyttöaste on ollut matala ja tästä on informoitu vammaisten sosiaalityötä. Tarvekartoitus vammaisten lasten tilapäishoidon yksikön ja lastensuojeluyksikön suunnittelun pohjaksi on aloitettu. Tavoitteena on em. yksiköiden sijoittaminen yhteiseen tilaratkaisuun. Tarkastelujaksolla Aluehallintovirasto on valvonut lastenkoti Salmilan henkilöstötilannetta. Hyvinvointialueen henkilöstön saatavuus on heikentynyt ja se on vaikuttanut amk-tasoisien henkilöstön saatavuuteen lastenkotitoiminnassa.

Sosiaalipäivystyksen tehtävämäärät ovat olleet hienoisessa kasvussa. Sosiaalipäivystyksen ja tilannekeskuksen yhteistyötä ja tehtäväjakoa on tiivistetty tarkastelujaksolla. Nostoaputehtävien ja tilapäisten hoitopaikkojen koordinointi on siirtymässä tilannekeskukselle.

Sosiaalihuoltolain mukaisen päiväkeskuspalvelun tuottaminen ei ole päässyt alkamaan. Sopivaa tilaa ei ole löydetty toiminnan luonne ja kohdeasiakasryhmä huomioiden. Päiväkeskuspalvelun tuottamisesta aloitetaan markkinavuoropuhelu ja selvitetään vaihtoehtoiset tavat tuottaa palvelua aluehallituksen päätöksellä.

Palveluiden tilatarvetta arvioidaan jatkuvasti. Sotkamon toimintakeskus siirtyy uuteen tilaan 1.8.24 alkaen. Ratkaisulla saadaan merkittävä säästö toimitilavuokrissa. Sotkamossa Leivolan G-talon muutostyöt ovat toteutuneet, mikä lisää palvelualueen tukiasuntojen määrää ja parantaa kiinteistön käyttöastetta.

Ateria- ja puhtaanapitokilpailutuksen mukaiset uudet palvelun tuottajat ovat ryhtyneet tuottamaan palvelualueelle palveluita. Muutoksella on ollut työllistävä vaikutus eikä muutoksen taloudellista vaikutusta päästä vielä arvioimaan palvelualueen tasolla.

Palvelualueella on toteutunut aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset. Henkilöstön työhyvinvointia on edistetty käynnistämällä työyksikkökohtaisia toimenpiteitä psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen työsuojelun kanssa. Palvelualueella on toteutuneet myös lääkeshoidon sisäiset auditoinnit.

Sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus palvelualue

Sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus palvelualue sisältää aikuisten sosiaalityön, lapsiperheiden sosiaalityön ja vammaisten sosiaalityön palveluyksiköt. Palvelualueelle on keskitetty sosiaalityön viranomaistyö.

Palvelualueella valmistauduttiin lainsäädännön muutoksiin. Vuoden alusta lastensuojelussa lapsen asiasta vastaavalla työntekijällä voi olla enintään 30 asiakasta (v. 2023 35 lasta). Jälkihuolto-oikeuden ikärajan laski 23 vuoteen 1.1.2024 alkaen (ennen 25 v.) (siirtymäaika 30.6.2024 saakka). Laki muutos vaikuttaa merkittävästi jälkihuollon asiakasmääriin, sillä tänä vuonna päättyy 73 asiakkuutta.

Palvelutarpeen arvioinnit, palveluja koskevat päätökset ja asiakkaiden asiakassuunnitelmat tehdään moniammatillisesti määräaikoja noudattaen. Ensisijaisesti- asiakkaita tuetaan kotiin annettavilla palveluilla. Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon palvelualueen asumispalvelu- ja asiakasmaksupäätökset siirtyivät 1.1.2024 aikuisten sosiaalityöhön. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämisoikeuden laajentamista lapsiperheiden sosiaalityön puolelle selvitetään.

Ikäihmisten perhehoitoa on vahvistettu valmennuksella, perhehoidon valmennukseen on osallistunut 6 henkilöä ja valmennus jatkuu syksyllä. Ikäihmisten omaishoidon tuessa on selkeytetty työnjakoa mm. asiakasohjauksen ja kotihoidon kanssa. Haasteena on edelleen lyhytaikaishoitopaikkojen saatavuus erityisesti Kajaanissa, vaikka parannusta osin saatiin vuoden vaihteessa. Ankkuritoiminta on käynnistynyt Kuhmossa ja Suomussalmella vuoden 2024 alussa. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, jolla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja estetään ennalta rikollisuutta. Toiminnalla pyritään myös estämään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista.

Palvelualueen rakenteiden uudistaminen/tarkastelu on aloitettu ja henkilöstölle toteutettiin kysely. Uudistuksella pyritään parantamaan asiakasprosessien sujuvuutta sekä selkiinnyttämään sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijaisuutta palvelutarpeen arvioinneissa sekä palvelujen järjestämisessä. Työryhmä jatkaa työskentelyä. Samassa yhteydessä kartoitetaan kokonaisuudessaan palvelualueen henkilöstötarve.

Rakenteellista sosiaalityötä on edelleen kehitetty. Osallistutaan THL:n rakenteellisen sosiaalityön valtakunnalliseen verkostoon, jossa kehitetään sosiaalisen raportoinnin valtakunnallista mallipohjaa. Laaditaan Kainuun sosiaalisen raportoinnin toteuttamissuunnitelmaa yhteistyössä Kestävän kasvun Kainuu II -hankkeen ja RAKE-työryhmän kanssa. Sosiaalisen raportoinnin ilmoituksia on tullut 17 kpl (v.2023 8 kpl).

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n (ISO:n) kanssa yhteistyössä on haettu hankerahaa ESR+ -toimintalinjaa 5 Sosiaalisten innovaatioiden Suomi. rahoittamaa hanketta - matkalla riittävään vanhemmuuteen. Hankkeelle on saatu rahoitus ja hankkeen toiminta-aika on 1.8.2024–31.12.2026. Hankkeen avulla vahvistetaan 12–17-vuotiaiden lasten vanhemmille suunnattuja lastensuojelun avo- ja sijaishuollon palveluja. Tavoitteena on vähentää lasten kodin ulkopuolisten sijoitusten syntymistä, sijoitusten kestoa ja perheiden jälleenyhdistymistä.

Kelan asumistuen muutoksiin liittyen on selvitetty muun muassa kuntien vuokratiloyhtiöltä niiden valmiutta tarjota asunto henkilöille, joita Kela ohjaa hakemaan edullisempaa asuntoa. Myös kuntien HYTE-

työryhmissä on asiaa nostettu esille.

Valmistaudutaan tulevaan TE24-muutokseen, jossa työllisyyspalvelut siirtyvät TE-palveluilta kuntien tehtäväksi. Muutokseen liittyen on selvitettävä hyvinvointialueen ja kuntien työllisyyden hoidon yhdyspinnat. Myös laki kotoutumista edistävästä palveluista muuttuu 2025 alusta. Sillä on merkittäviä muutoksia palveluihin ja valtion rahoitukseen.

Palvelualueella valmistaudutaan tulevaan vammaispalvelulain uudistukseen. Hengityshalvauspotilaan hoidon järjestämiseksi on perustettu työryhmä. Palvelu siirtyy vammaispalveluna myönnettäväksi palveluksi. Muutosta valmisteltu yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

Palvelualueella ollut vaikeutta saada sosiaalityöntekijöitä. Joiltakin osin tilanne on helpottunut. Valmisteltu koko toimialuetta koskeva sosiaalityön turvaamisen suunnitelma. Turvaamisen suunnitelmaan sisältyvä sosiaalityöntekijöiden palkkauksen tarkastelu saatiin keväällä päätökseen. Lisäksi on vahvistettu hallinnollinen ohje sosiaalityön opintojen tukemiseksi, joka osaltaan tukee merkittävästi palvelualueen sosiaalityöntekijöiden saatavuutta jatkossa. Sosiaalityöntekijöiden tarvetta on kartoitettu ja muutettu kahden sosiaalityöntekijän virat sosiaaliohjaajan viroiksi tehtävänkuvaa muuttamalla. Kartoitusta edelleen jatketaan.

On laadittu kumppanuussopimukset Kainuun hyvinvointialueen ja Kajaanin työvoimayhdistys ry:n kanssa sekä Kainuun hyvinvointialueen ja Kajaanin päiväkeskus ry:n kanssa.

Aikuisten sosiaalityössä Kajaanissa on valmisteltu työntekijöiden muuttoa Kalliokatu 4:stä ja Välikatu 21 B:stä Linnankatu 18 A toimitiloihin. Muutto tapahtuu lokakuussa 2024. Vammaisten sosiaalityön työntekijät Suomussalmen kunnantalolta siirtyvät Suomussalmen perhekeskuksen tiloihin syksyn 2024 aikaan. Molempien muutosten osalta syntyy säästöä vuokratuluihin.

Perheiden tuki- ja ostopalvelut

Palvelualue sisältää kotona asumista tukevat palvelut, lapsiperheiden kotipalvelun, perhetyön, oman toiminnan henkilökohtaisen avun ja tukihenkilötoiminnan sekä perheneuvola- ja opiskeluhuollon palvelut ja osto- ja tukipalvelut.

Palvelualueella toimitaan strategian ja järjestämisensuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Vakiinnuttamisen määrärahalla vahvistettiin ensisijaisia peruspalveluja, lapsiperheiden kotipalvelua ja perhetyötä. Yksikköön rekrytoitiin kaksi kotipalvelutyöntekijää sekä perhetyöhön mielenterveysosaaja (mielenterveystoimittaja) moniammatillisen työparityöskentelyn. Tavoitteena on perhetyön vaikuttavuuden parantaminen ja kahden huostaanoton vähentäminen. Hankerahalla järjestettiin kuntouttavan ja ennaltaehkäisevän työtoimen koulutus. Kuntouttava ja ennaltaehkäisevä työskentelymuoto on vielä juurtumisvaiheessa.

Oiman (sähköinen palkkioiden maksujärjestelmä) käyttöönottoa laajennettiin perhehoitoon ja ikäihmisten omaishoidontukeen. Järjestelmän käyttöönotto työllisti yksikköä arvioitua enemmän. 1.1.2024 voimaan astunut sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki on vaikuttanut Osto- ja tukipalvelut -yksikössä työmäärään, ja yksikössä tunnistettiin omavalvonnallisesti riski resurssivajauksesta työvoimassa. Asia hoidettiin palvelualueella sisäisin järjestelyin ja nimikemuutoksien. Osto- ja tukipalveluiden toimistopalveluissa ei tapahtunut muutosta vuoden viimeiseen tarkastelujaksoon verrattuna.

Lastensuojelulaitosten, lastensuojelun perhehoidon, vammais- ja kehitysvammalainsäädäntöjen mukaisesti ympärivuorokautisten asumispalvelujen valvontamäärät on ilmoitettu mittaritaulukossa. Toimintayksikköiden ohjausmääriä ei mittaroida. Puitesopimusyksikkö Esperin hoitokoti Vuokatti aloitti toimintansa 1.3.2024, yksikkö tuottaa vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaan järjestettäviä asumispalveluja.

Opiskeluhuollon psykologipalveluissa sekä perheneuvolassa on käynnistetty psykologipalveluiden kilpailutus. Hankinnan kokonaisarvo tulee olemaan n. 10 milj. euroa. Opiskeluhuollon lakisääteinen asiakasmitoitus sekä psykologien että kuraattoreiden osalta on toteutunut kuluneella tarkastelujaksolla. Perheneuvolan ja perheoikeudellisten palvelujen henkilöstötilanne on hyvä. Perheneuvolaan saatiin rekrytoitua yksi psykologi ja psykologiharjoittelija, mikä vähentää psykologiostojen määrää.

Talouden tasapainottamiseksi ja johtamisen kehittämiseksi Perheiden tuki- ja ostopalvelut -palvelualueella on yhdistetty opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden yksikönpäällikön alaisuuteen myös perheneuvolan ja perheoikeudellisten palveluiden palveluyksikkö. Palvelualueella tehostetaan ammatillista tiedolla johtamista.

Yhden kuraattorin/koulukuraattorin tehtävänkuva on muutettu vastaavan kuraattorin tehtäväksi. Tällä tavoin turvataan vastaavan kuraattorin työpanos suoraan asiakastyöhön ja suoraa asiakastyötä tekeville kuraattoreille. Niin ikään psykologipalveluihin sisällytetään vastaavan psykologin tehtävä.

6.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

Toimialueella toimitaan kustannustehokkaasti, taloutta ja toiminnan mittareita seurataan sekä vertaillaan palvelujen tuotantotapoja. Taulukkoon 9 on koottu toiminnan mittareita. Lakisääteiset määräajat toteutuvat lähes määräajoissa. Henkilöstömitoitukset toteutuvat kuraattoreilla ja koulu- ja nuorisopsykologeilla. Psykologivajetta on jouduttu korvaamaan ostopalveluilla.

THL seuraa kaksi kertaa vuodessa lastensuojelun henkilöstömitoitusta (mitoitus 30 asiakasta/työntekijä). Tilanteen 9.4.2024 mukaan yhdellä sosiaalityöntekijällä on enemmän kuin 30 alle 18-vuotiasta lastensuojelun asiakasta. Johtavilla sosiaalityöntekijöillä tarkasteluhetkellä yhteensä 42 lastensuojelun asiakasta. 1.7.2024 tilanteen mukaan kaikilla sosiaalityöntekijöillä lastensuojelun asiakasmitoitus toteutui lain mukaisesti, johtavilla sosiaalityöntekijöillä yhteensä 57 lastensuojelun asiakasta. Uusia sosiaalityöntekijöitä on saatu rekrytoitua, jonka seurauksena johtavilta sosiaalityöntekijöiltä siirtyy asiakkaat pois ja he voivat keskittyä esihenkilötyöhön.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa lastensuojelun käsittelyaikoja kaksi kertaa vuodessa. Viimeisimmällä tarkasteluajankohtana 1.10.2023-31.3.2024 lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin käsittely toteutettiin 98,9 prosenttisesti (yht.298) lakisääteisen seitsemän arkipäivän kuluessa. Lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointeja käsiteltiin yhteensä 348, joista valmistui 60,9 % (212) prosenttisesti lakisääteisessä kolmen kuukauden määräajassa, 10 % (35) arvioinnin käsittely kesti yli kolme kuukautta, 2,8 % (10) asian käsittely on kesken ja määräaika ylitetty ja 26,1 % (91) asian käsittely on kesken 3 kuukauden määräajan puitteissa. Määräajan ylityksiä on ollut jonkin verran ja muutamat niistä johtuvat asiakastietojärjestelmän ongelmista.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle on tullut tietoon THL:n tilastot lastensuojelun käsittelyajoista ja lastensuojelun henkilöstömitoituksesta ja Kainuun osalta tilastoissa on ylityksiä. Aluehallintovirasto saatoi asian käsiteltäväksi hyvinvointialueelle omavalvonta-asiana 28.6.2024. Kainuun tulee toimittaa aluehallintovirastoon 9.9.2024 mennessä selvitys siitä, miten asiaa on käsitelty omavalvonnallisesti ja millaisiin toimenpiteisiin asiassa on ryhdytty.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemuksia ajalla 1.1.-30.6.2024 jätettiin 1363 (v. 2023 1737) ja niistä 99,27 % käsiteltiin lakisääteisessä määräajassa. 10 hakemuksen eli 0,73 % käsittely ylitti lakisääteisen määräajan. Hakemusten määrä on vähentynyt edellisvuoteen verraten, vaikka Kelan tuet ovat pienentyneet ja Kelan päätösten harkinnan käyttö vähentynyt. Myös kohonneet elinkustannukset ovat nousseet, mutta tämä ei näy vielä hakemusten määrässä. Muutos ei ole näkynyt vielä alkuvuonna hakemusten määrän kasvuna täydentävän- ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta Kainuussa, vaikka

näin oletetaan tapahtuvan. THL seuraa valtakunnallisesti kahdesti vuodessa (huhti- ja lokakuussa) toimeentulotuen käsittelyaikoja. Kainuussa hakemuksia jätettiin huhtikuussa 2024 yhteensä 222 kpl. Niistä 11 kpl oli kiireellisiä. Hakemuksista käsiteltiin määräajassa 99,1 % (220 kpl). Yhden hakemuksen käsittely viivästyi 1 päivän ja yhden lisäselvityksen lähettäminen viivästyi 1 päivän eli määräajan ylityksiä oli 2 kpl.

Taulukko 9. Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialueen mittarit

Mittari	Yksikkö	Tavoite	Toteuma 31.3	Toteuma 30.6
Lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen	- aikuisten sosiaalityö <ul style="list-style-type: none"> toimeentulotuki - lapsiperheiden sosiaalityö <ul style="list-style-type: none"> THL:n mukainen lastensuojelun määräaikaseuranta - vammaisten sosiaalityö	100 %	98,65 % Katso teksti	99,27 % Huhtikuun seuranta 99,1 % katso teksti
Henkilöstömitoitukset	- kuraattorit - koulu- ja nuorisopsykologit - THL:n asiakasmitoitus sosiaalityöntekijät (lastensuojelu)	670 as/tt 780 as/tt 30 as/tt	toteutuu toteutuu Katso teksti	Toteutuu toteutuu katso teksti
Hoitopäivät	- lasten tilapäishoito - kehitysvammaisten asumispalvelut	80 % 100 %	55 % 92 %	50 % 95 %
HTV2*	sosiaali- ja perhepalveluiden toimialue			
QWL*	- sosiaalityö ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut - koko toimialue	66 % >	67,1 % 66,1 % 68,3 % 65,9 %, (palvelualueiden tulosten jakautuminen ei ole luotettava)	65,1 % 67,3 % 67,2 % 66,5 %
HaiPro ilmoitusten määrä	- sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut	laskeva, vertailuna edellisen vuoden Haiprot	2 144 0	21 315 0
Täydennyskoulutus päivät	sosiaali- ja perhepalveluiden toimialue			
Valvonta (määrä)	<ul style="list-style-type: none"> perhehoito vammaisten palvelut lapsiperheiden palvelu Aikuisten sosiaalityö/ ikäihmistien perhehoito 	kerran vuodessa/yksikkö/sopimustuottajat.	3 1 - 0	4 7 4 2
Muistutukset (määrä)	- sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut	0 0 0	6 0 0	11 1 0
Kantelut (määrä)	- sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus - asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut - perheiden tuki- ja ostopalvelut	0 0 0	0 1 0	0 1 0
Talousarvion toteutuminen euro/%	sosiaali- ja perhepalveluiden toimialue <ul style="list-style-type: none"> sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut perheiden tuki- ja ostopalvelut 	< 100 % /vuosi	21,8 % 21,8 % 22,8 % 21,4 %	43,8 43,4 43,7

Toimialueen käyttötalouden toteuma on kuvattu taulukossa 10. Toimintakate vuodelle 2024 taloussuunnittelussa on 66,1 M€ ja talous toteutuu tällä hetkellä hieman suunniteltua alhaisemmin. Ennusteen mukaan vuoden toimintakate tulee olemaan 61,7 M€. Tämä johtuu mm. siitä, että sosiaalihuoltolain

mukainen päiväkeskustoiminta ei ole alkanut. Lisäksi toimialueella tehdyt toimet talouden sopeuttamiseksi näkyvät toteumassa. Kun huomioidaan toteumasta puuttuvat sosiaalihuoltolainmukaisen päiväkeskuspalvelun kulut ja syyskaudesta alkavat vammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoidon kustannukset, toimialueen budjetti tasaantuu loppuvuoden aikana.

Myös ateria- ja puhtaanapitokilpailutuksen voimaantulon taloudellinen vaikutus palvelualueella ei vielä näytä todellista tilannetta. Kilpailutus on lisännyt myös elintarvikeostoja yksiköissä. Kilpailutuksen vaikutuksen arviointi tarvitsee pidemmän tarkastelujakson.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023 %	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024 muut jäik. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	* 1 000 EUR	%
MYYNNTTUOTOT	114	81		81	25	21,6	20	24,6
MAKSUTUOTOT	3 315	3 598		3 598	1 616	48,8	1 557	43,3
TUET JA AVUSTUKSET	735	438		438	249	33,9	320	73,1
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 163	1 378		1 378	579	49,8	522	37,8
TOIMINTATUOTOT	5 327	5 495		5 495	2 469	46,3	2 418	44,0
HENKILÖSTÖKULUT	-24 371	-27 035		-27 035	-11 607	47,6	-12 291	45,5
PALVELUJEN OSTOT	-27 962	-33 954	-127	-34 081	-13 383	47,9	-14 829	43,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-635	-689		-689	-302	47,6	-291	42,2
AVUSTUKSET	-7 796	-9 040		-9 040	-3 330	42,7	-4 031	44,6
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 726	-813		-813	-1 906	51,2	-346	42,6
TOIMINTAKULUT	-64 490	-71 531	-127	-71 658	-30 528	47,3	-31 788	44,4
TOIMINTAKATE	-59 163	-66 037	-127	-66 164	-28 059	47,4	-29 370	44,4
VALTIONOSUUDET	63 777				38 280	60,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2	0		0	-0	10,2	-0	0,0
VUOSIKATE	4 612	-66 037	-127	-66 164	10 221	221,6	-29 370	44,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-102	-19		-19	-51	50,0	-2	11,2
TILIKAUDEN TULOS	4 509	-66 056	-127	-66 183	10 170	225,5	-29 372	44,4

Taulukko 10. Sosiaali- ja perhepalveluiden käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

6.3 Tulevan kehityksen arviointi

Toimialueella jatketaan strategian ja järjestämisensuunnitelman mukaista kehittämistoimintaa. Tunnistettuja kehityskohteita ovat 1) oman tuotannon vahvistaminen 2) asiakkaiden ohjautumisen tehostaminen/selkeyttäminen 3) perheiden tuen vahvistaminen 4) Mielensterveys – ja päihdeosaamisen vahvistaminen ja 5) henkilöstöpulan ratkaiseminen.

On kuitenkin huomioitava, että pääosa toimialueen mukaisista palveluista kuuluu erityisen järjestämisvastuun piiriin, ja hyvinvointialueen on järjestettävä ne täysimääräisesti tarvetta vastaavina määrärahoista riippumatta. Yleisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvat määrärahasidonnaiset palvelut voidaan järjestää hyvinvointialueen varaamien määrärahojen edellyttämässä ja mahdollistamassa laajuudessa, mutta niidenkin osalta on varattava määrärahoja hyvinvointialueella vallitsevan tarpeen edellyttämä määrä.

Eduskunnassa on valmisteilla useita lainsäädännön uudistuksia. Lakimuutokset ovat olleet lausunnolla kesän aikana. Toteutuessaan lakiuudistukset lisäävät sosiaali- ja perhepalvelujen velvoitteita ja kustannuksia.

Henkilöstön työhyvinvointia edistetään QWL-kyselyn tulosten mukaan kaikilla palvelualueilla. Huolena sosiaalityöntekijöiden saatavuus ja riittävyys lakisääteisten virkatehtävien hoitamiseksi. Hyvinvointialueella on tehtävä riittäviä toimenpiteitä, joilla turvataan ammattihenkilöiden saatavuus.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualueella suurimman kustannuserän muodostaa henkilöstökulut, joissa näkyy palveluiden ympärivuorokautisuus. Seurataan henkilöstömitoituksia ja tehdään henkilöstöresurssin kohdentamista strategian mukaisesti. Asumisen palveluissa on valmisteilla kuntakohtaisia muutoksia (Sotkamo). Palveluiden tuottamiseen tarvittavia tiloja arvioidaan, pyritään yhteiskäyttöön ja luovutaan tarpeettomasta tilasta. Arvioidaan Kajaanin osalta erityisesti asumisen palveluiden järjestämistapaa ja yksiköiden määrää. Ateria- ja puhtaanapitopalvelut sekä kuljetuspalvelut muodostavat palvelualueella ostopalvelujen suurimman kustannuserän. Seurataan kehitystä ja tehdään toimintaan tarvittavia muutoksia.

Vakiinnutetaan kuvapuhelinpalvelu ja sen avulla tuotetaan palvelua palvelurakenteen keventämiseen. Selvitetään laajentaminen päivätoimintapalveluun. Aloitetaan tarveselvityksen pohjalta lastenkotia koskeva tilasuunnittelu. Yta-yhteistyön mahdollisuus sosiaalipäivystyksen järjestämisessä arvioidaan ja arvioidaan organisaation sisällä sosiaalipäivystyksen järjestämistapaa. Sosiaalihuoltolain mukaisen päiväkeskustoiminnan järjestämistä arvioidaan.

7 Ikäihmisten palvelut

7.1 Strategisten tavoitteiden ja järjestämissuunnitelman toimenpiteiden eteneminen

Ikäihmisten toimialueella ja iäkkäiden palvelukokonaisuudessa on kiinnitetty erityistä huomiota strategisesti valittuihin ja kalleimpiin prosesseihin, mm. palvelurakenteen keventämiseen, henkilöstön saatavuuden turvaamiseen, työhyvinvointiin, työkykyisten päivien lisäämiseen, yksikköjen kustannusvaikuttavuuteen ja toimitilaratkaisuihin.

Tavoitteellista tiedolla johtamista on vahvistettu kotihoidon vertaiskehittämisen sekä resurssien ohjauksen työkalujen avulla. Myös asumispalvelujen palvelualue osallistuu jatkossa toiminnan vertaiskehittämiseen. Näiden johtamiseen ja toiminnan ohjaukseen liittyvien työkalujen avulla voidaan toimintaa ohjata siten, että hillitään kulujen kasvua ja turvataan ikäihmisten palvelujen saatavuus sekä henkilöstön riittävyys ikääntyvien määrän lisääntyessä.

Ikäihmisten kotihoito -palvelualueella on edelleen kehitetty ja lisätty teknologian hyödyntämistä palvelujen tuottamisessa. Vuonna 2024 tavoitteena on, että teknologian avulla toteutetaan kotihoidon käynneistä 10 %. Tarkastelujakson aikana on teknologian avulla toteutettu säännöllisen kotihoidon käynneistä 8,1 % (vuoden 2023 lopusta kasvua on 0,7 %). Alkuvuoden aikana teknologisten laitteiden saatavuudessa on ollut viivettä, joten ko. toiminnan kehittäminen tavoitteiden mukaisesti on viivästynyt. Teknologian käyttöönoton tehostamiseksi yhden palveluesihenkilön työpanosta saatu suunnattua aikaisempaa enemmän kotihoidon työyksiköiden ja henkilöstön tukemiseen teknologian käytössä. Tarkastelujaksolla on myös valmisteltu kotihoidon teknologiakoordinaattorin palkkaamista vakiinnuttamisrahoituksella.

Kotihoidon palvelualueella on tarkasteltu henkilöstörakennetta ja tehty tarvittavia muutoksia henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi. Kotihoidon organisoitumista on muutettu 1.4.2024 alkaen siten, että kotihoitosta on vähennetty yksi palveluyksikkö, jolloin Kajaanin kotihoito muodostaa yhden toiminnallisen kokonaisuuden. Tämän muutoksessa kotihoidosta on vähennetty yksi palveluyksikköpäällikkö sekä Vuolijoen kotihoito on yhdistetty Kajaanin keskustan kotihoidon palveluesihenkilön johdettavaksi.

Tarkastelujakson aikana kotihoidossa on toteutettu myös muita muutoksia esihenkilörakenteessa

1.4.2024 alkaen: Paltamon kotihoito on yhdistetty Hyrynsalmen ja Ristijärven kotihoitojen palveluesihenkilön johdettavaksi, yhden sosionomitaustaisen palveluesihenkilön tehtäväkuva on muutettu ikäihmisten toimialueen sosiaalihuollollisista asiakaspäätöksistä vastaavaksi sekä yhden palveluesihenkilön tehtäväkuva on muutettu ikäihmisten toimialueen valvonta-asiantuntijan tehtäväksi.

Kotihoidon käytössä olevien tilojen tarvetta on arvioitu ja etsitty edullisempia, toimivampia ja sisäilmaltaan terveitä tiloja. Kuhmon, Kajaanin pohjoisen ja Vuolijoen kotihoidon tilat on irtisanottu ja uudet tilat on vuokrattu. Kotihoidosta on osallistuttu palveluverkon ja palvelutapojen uudistaminen kehitysohjelmaan muiden kotihoitoyksiköiden tilojen käytön ja tarpeen osalta.

Ikäihmisten asumispalvelut -palvelualue tuottaa ympärivuorokautista asumispalvelua henkilöille, jotka eivät enää pärjää kotiin annettavien palveluiden turvin. Toiminnan toisena painopisteenä on tuottaa myös lyhytaikaista asumispalvelua omaishoidettaville. 1.1.2024 palvelualueella on aloittanut toimintansa lyhytaikaista sosiaalihoitolain mukaista laitosasumista tarjoava arviointi- ja kuntoutusyksikkö, joka osaltaan keventää palvelurakennetta ja vahvistaa kotiin vietäviä palveluja. Toiminnan alkuvaiheessa arviointi- ja kuntoutusyksikkö sijaitsee Kuhmon terveysaseman vuodeosaston yhteydessä, josta se siirtyy aluehallituksen päätöksen mukaisesti Hoitokoti Honkalinnan yhteyteen lokakuun aikana.

Talouden tasapainottamiseen, yksiköiden hoitopäivän hintoihin ja palvelujen peittävyysiin on reagoitu tekemällä suunnitelmallisia muutoksia omaan palvelutuotantoon. Ristijärvellä sijainnut 14-paikkainen Hoitokoti Pihlaja siirtyi liikkeenluovutuksella samassa kiinteistössä toimivalle Attendo Willa Wanhalle 1.2.2024. Alkuvuonna valmisteltiin myös Hoitokoti Välskärin toiminnan siirtymistä Hoitokoti Jalonkosken tiloihin, joka toteutui huhtikuun alussa. Asumispalvelujen osalta toteutuneet paikkamäärien muutokset eivät heikentäneet ympärivuorokautisen hoivan saatavuutta ja palveluihin pääsy säilyi ennallaan.

Hoitokoti Jokirinteen ja Paltarannan osalta on tehty suunnitelmia, tulemme esittämään, että sisäilmaongelmallisista Hoitokoti Jokirinteen tiloista luovuttaisiin vuoden loppuun mennessä.

7.2 Toimialueen talousarvion toteutuminen ja mittarit

Toimialueen talousarvio on toteutunut suunnitelmallisesti ja mahdollistanut talouden tasapainottamiseen tarvittavat toimenpiteet, kun huomioidaan talousarvion laadinnan jälkeen tehdyt päätökset, jotka koskevat toimialueen hoivakoteja. Talousarvioon on sovittu tehtäväksi aluehallituksen päätösten mukaiset muutokset, joista suurimmat muutokset kohdistuvat Hoitokoti Pihlajan liikkeen luovutukseen ja Hoitokoti Välskärin toiminnan yhdistämistä Hoitokoti Jalonkosken. Toimialueen talousarvio toteutuu myös muutosten jälkeen suunnitelman mukaisesti.

Ikäihmisten kotihoito -palvelualueen talous on tarkastelujakson aikana toteutunut 53,0 %. Toimintatuottoja on kertynyt suunnitellusti. Henkilöstömenot ovat toteutuneet alle suunnittelun. Käyttötaloussuunnitelmassa kotihoidon palvelualueelta on siirretty neljä lähihoidajan vakanssia palkkausmäärärahoineen turvapuhelinhälytysten vastaanottokeskusta varten hyvinvointialueen akuuttipalveluiden tilannekeskukseen.

Henkilöstön saatavuus on jatkunut haasteellisena, kuitenkin joissakin yksiköissä on nähtävissä merkkejä saatavuuden paranemisesta. Toimenpiteitä rekrytoinnin tehostamiseksi on tehty mm. panostamalla oppilaitosyhteistyöhön, kansainvälisellä rekrytoinnilla ja perehdyttämisen kehittämällä. Resursointityökalun käyttö on aloitettu ja sen avulla voidaan johtaa kotihoidon henkilöstön kohdentamista asiakastarpeisiin perustuen. Etäteknologian käyttöä on lisätty suunnitelmallisesti.

Ikäihmisten asumispalvelut -palvelualueen talous on toteutunut tarkastelujakson aikana muutoin suunnitelman mukaisesti, mutta palvelualueelle on lisätty ateriapalvelujen ostoista tulleita kustannuksia, joita ei budjettiin ole aiemmin varattu. Suunniteltua alhaisempana ovat toteutuneet henkilöstökulut, tämä liittyy osittain henkilöstön saatavuusongelmaan ja palvelualueella toteutettuihin muutoksiin.

Alkuvuonna yksiköissä on alkanut ateriapalvelumuutos, jossa keskitetystä jakelumallista on siirrytty hajautettuun malliin. Tämä muutos toteutui kokonaisuudessaan huhtikuussa 2024, pois lukien Paltamo, jossa muutos toteutuu vasta 1.1.2025 alkaen. Ateriapalvelumuutos on haastanut yksiköitä tukipalveluun mitoitettavan henkilöstöresurssin osalta.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio 2024 muutosten jälkeen	Toteuma 1-06.2023	Tot. 1-06.2023, /TP 2023, %	Toteuma 1-06.2024	1-06.2024/ TA2024/ muut jälk. %
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	%	* 1 000 EUR	%
MYYNNTITUOTOT	912	898		898	433	47,4	250	27,9
MAKSUTUOTOT	8 154	8 543		8 543	3 934	48,2	3 981	46,6
TUET JA AVUSTUKSET	20	11		11	5	24,2	3	32,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 486	1 345		1 345	673	45,3	797	59,3
TOIMINTATUOTOT	10 572	10 796		10 796	5 045	47,7	5 032	46,6
HENKILÖSTÖKULUT	-44 202	-45 871	144	-45 727	-21 142	47,8	-21 327	46,6
PALVELUJEN OSTOT	-5 187	-5 908	-596	-6 504	-2 565	49,4	-2 949	45,3
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 537	-1 794		-1 794	-785	51,1	-763	42,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 796	-1 304		-1 304	-2 911	50,2	-514	39,4
TOIMINTAKULUT	-56 722	-54 877	-452	-55 329	-27 403	48,3	-25 552	46,2
TOIMINTAKATE	-46 150	-44 081	-452	-44 533	-22 358	48,4	-20 520	46,1
VALTIONOSUUDET	44 730				26 848	60,0		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-0				-0	11,6	-1	0,0
VUOSIKATE	-1 420	-44 081	-452	-44 533	4 490	-316,3	-20 521	46,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-157	-135		-135	-81	51,8	-66	48,7
TILIKAUDEN TULOS	-1 576	-44 216	-452	-44 668	4 408	-279,6	-20 586	46,1

Taulukko 11. Ikäihmisten palveluiden käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2024

7.3 Tulevan kehityksen arviointi

Kainuun väestömäärä ennakoitaan vähenevä, ikärakenteen ja huoltosuhteen muuttuvan voimakkaasti vuoteen 2030 mennessä. 75-vuotta täyttäneiden määrä jatkaa kasvuaan, vuoteen 2030 mennessä n.3000 henkilöä ja edelleen vuoteen 2040 mennessä 1000 henkilöä. Ikärakenteen muutos edellyttää koko Kainuulta toimenpiteitä. Meidän on yhdessä panostettava entistä vahvemmin ikääntymisen ennakointiin, toimintakyvyn ylläpitämiseen, itsenäisesti ja omatoimisesti pärjäämiseen ja kotona asumisen mahdollistamiseen. Kainuun hyvinvointialue on laatinut yhdessä kuntien ja järjestöjen kanssa alueellisen hyvinvointisuunnitelman, johon liitetään suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi. Suunnitelma huomioidaan kansallinen ikäohjelma ja laatusuositus, se kokoaa yhteen alueellisen hyvinvointisuunnitelman ja Kainuun hyvinvointialueen suunnitelmat, tavoitteet ja toimenpiteet ikäkyvykkään Kainuun kehittämiseksi. Yhteinen tavoitteemme on edistää ikäystävällisen asumisen ja asuinympäristön toteuttamista, tukea ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämistä ja luoda edellytyksiä sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia vahvistavalle toiminnalle.

Kainuussa iäkkäiden palvelujen piirissä on kesimääräistä enemmän yli 75-vuotiaita (shotkanet.fi). Lisäksi säännöllisen kotihoidon palveluja myönnetään tuntimäärissä enemmän kuin keskimääräisesti muilla vertaiskehittämisen verrokialueilla (NHG). Iäkkäiden palveluissa keskeisimpinä kehityskohteina on kiinnittää huomiota palveluohjaukseen, palvelutarpeen arviointiin, kotihoidon kuntouttavaan arviointijaksoon ja palvelupäätöksiin sekä resurssien kohdentamiseen suhteessa asiakkaan tarvitsemaan palveluun. Palvelupeittävyyden kuntakohtaisia eroavaisuuksia tasoitetaan tekemällä tiivistä yhteistyötä asiakasohjauksen kanssa ja keskittämällä asiakaspäätösten tekoa.

Asiakkaiden palvelutarvetta ja resursseja voidaan ohjata entistä paremmin ja tavoitteellisemmin tiedolla johtamalla (RAI-toimintakyky mittaristo, NHG:n vertaiskehittämisen ja henkilöstön resursoinnin työkalut). Palvelutarvetta arvioitaessa ja palveluja mitoittaessa on tarpeellista kiinnittää huomiota myös asiakkaan osallisuuden lisäämiseen sekä palvelutuotannossa hoivakulttuurin muutokseen kuntouttavaan suuntaan, näin pystytään entistä paremmin tukemaan, vahvistamaan ja ylläpitämään asiakkaan omatoimisuutta. Teknologian käytön laajentaminen on ensiarvoisen tärkeää omatoimisuuden tukemisessa ja siinä, että jatkossakin pystytään vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeisiin väestön ikääntyessä ja työikäisen väestön vähentyessä. Merkittävimpinä teknologisina ratkaisuinä ikäihmisten palveluissa ovat käytössä lääkeautomaatit ja kuvapuhelimet sekä mm. hydrauliset henkilönostimet, säädettävät hoitosängyt ja liikku-
misen tunnistavat matot.

Henkilöstön psykososiaalisen kuormituksen vähentämistä on suunniteltu kevennettävän mm. resursoimalla kotihoidon lääkäripalvelut riittävälle tasolle sekä siirtämällä turvapuhelinhälytysten vastaanottaminen tilannekeskukseen. Lääkäripalvelujen osalta jouduttiin luopumaan kotihoidon lääkäripalvelun kilpailutuksesta taloudellisesta syystä ja on sovittu, että kotiin vietävien lääkäripalveluiden osalta säilyy vastuulääkärit, joille asioita on keskitetty. Turvapuhelinhälytysten siirtämisen toteuttaminen on viivästynyt aiemmin suunnitellusta aikataulutuksesta (tilannekeskukseen palkattavan henkilöstön rekrytoinnin vuoksi).

Ikäihmisten kuntouttavaa päivätoiminnan vaikuttavuutta on arvioitu alkuvuoden aikana. Tehdyn vaikuttavuusarvioinnin pohjalta päivätoimintaa kehitetään laajempia asiakasryhmiä palvelevaksi. Kuntouttavan päivätoiminnan järjestämisessä edelleen myös lisätään teknologian hyödyntämistä (etäpäivätoiminta). Kuntouttavan päivätoiminnan uuden toimintamallin kokeilu on suunniteltu alkavan syksyllä Kajaanin ja Paltamon päivätoiminnoissa.

Palvelurakenteen keventämisen kannalta olennaista on yhteistyö palveluprosesseissa yli toimialuerajojen ja myös se, kuinka hyvin kunnat lähtevät toteuttamaan yhteisöllisen asumisen ratkaisuja, joilla pystytään tukemaan asiakkaan osallisuutta ja omatoimisuutta entistä paremmin.

